

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, o.p.s., ČESKÉ BUDĚJOVICE

Bakalářská práce

**Aplikační souvislosti procesního institutu "vykázání ze
společného obydlí a zákazu vstupu do něho"**

Autor práce: Novotný Miroslav

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinované

Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Katedra: Společenských věd

2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a použil prameny uvedené v seznamu literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi za vstřícnou pomoc a za cenné rady, které mi poskytl při zpracování této bakalářské práce. Tyto rady pro mě velice přínosné.

Abstrakt

NOVOTNÝ, M.: *Aplikační souvislosti procesního institutu "vykázání ze společného obydlí a zákazu vstupu do něho"*: bakalářská práce. České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2001. 52. s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Klíčová slova: vykázání, společné obydlí, prevence, domácí násilí, policejní zákon

Práce pojednává o problematice vykázání ze společného obydlí a jeho využívání orgány Policie ČR v praxi. Jelikož se jedná o zákon relativně nový, je zde tato problematika zevrubně analyzována. Práce začíná vymezením základních pojmů, pojmenováním východisek, která jsou důležitá pro faktické naplnění pojmu vykázání. Dále se věnuje jak právní úpravě institutu vykázání, tak i faktickému uchopení vykázání v praxi a policejní činnosti při vykázání a to od nahlášení incidentu až po kontrolu dodržování vykázání. Nechybí zde ani odkaz na omezení osobní svobody a na problematiku souvislosti, které mohou při vykazování nastat. Práci obohacím příklady z praxe, jedná se o praxeologický postih teoreticky uchopených konkrétních témat.

Abstract

NOVOTNÝ, M.: *Application Process context of the “recognition of a common dwelling and the prohibition of entry into it”*: Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s. 2011, 52 p. Supervisor: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Key words: recognition, shared housing, prevention, domestic violence, Police

The work deals with the issue of recognition of a common dwelling and its use in police practice. Since this is a relatively new law, there is the issue thoroughly analyzed. The work begins by defining basic concepts and naming bases that are important to satisfy the definition of de facto recognition. It also deals with the regulation of both the legal recognition, and grasping the de facto recognition in practice and in recognition of policing, from reporting the incident to the control of the presentation. There are even a reference to the restriction of personal freedom and the problematic relationships that may occur when reporting. The work ends with examples of practice.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika práce	9
2 Pojmosloví a východiska.....	10
2.1 Důvody předcházející vykázaní	10
2.1.1 Definice domácího násilí	10
2.1.2 Charakteristika domácího násilí.....	13
2.1.3 Druhy domácího násilí.....	14
2.1.4 Rizikové faktory domácího násilí	15
2.2 Vykázaná osoba.....	15
2.3 Násilná osoba	16
2.4 Ohrožená osoba	16
2.5 Společné obydlí	17
2.6 Vykázaní.....	17
2.7 Shrnutí problematiky	17
3 Právní úprava	19
3.1 Vykázaní v policejním zákoně	19
3.2 Vykázaní v trestním zákoně	23
3.3 Vykázaní a občanský soudní řád	27
4 Vykázaní	28
4.1 Smysl vykázaní.....	28
4.2 Zásady vykázaní	29
4.2.1 Zásada prevence.....	29
4.2.2 Zásada subsidiarity	29
4.2.3 Zásada priority práv	30
4.2.4 Zásada přiměřenosti.....	30
4.2.5 Zásada informovanosti.....	30

4. 3 Doba vykázání	31
5 Činnost policie při vykázání.....	32
5.1 Situace na místě incidentu	32
5.2 Vstup do společného obydlí	33
5.3 SARA DN.....	34
5.4 Vyhodnocení situace	35
5.5 Vykázání.....	36
5.6 Kontrola dodržení vykázání	42
6 Povolené omezení osobní svobody	44
7 Problematické souvislosti při aplikaci institutu vykázání v praxi.....	47
7.1 Násilná osoba - nezletilý	47
7.2 Násilná osoba - matka malého dítěte.....	48
7.3 Ohrožená osoba je závislá na osobě násilné.....	48
7.4 Násilná osoba má živnost v objektu společného obydlí.....	49
7.5 Násilná osoba zaútočí mimo společné obydlí	49
7.6 Násilná osoba je při vykázání již mimo obydlí	50
7.7 Praktické problémy.....	50
7.8 Násilná osoba nerespektuje vykázání.....	52
8 Příklady z praxe - kazuistika	54
Závěr.....	57
Přílohy	59

Úvod

Vykázání ze společného obydlí je relativně nový institut, nový pojem, který jsme dříve neznali. Především má ochránit oběti domácího násilí a např. zamezit případnému dalšímu pokračování násilí. Tato problematika je v dnešní době velice často diskutována a je tedy plně aktuální. Lze říci, že je v podstatě nová a stává se postupně veřejnou v porovnání s dřívější dobou, kdy se společnost na tyto události dívala jako na soukromou záležitost. Naopak dnes je bráno jako vážný společenský problémem, se kterým je třeba pracovat. Tato postupující tendence se již promítla i do českých právních předpisů. A právě jedním z nástrojů zamezení domácího násilí je institut „vykázání“. Tato problematika obohacuje trestní právo hmotné a procesní, správní právo, veřejnou správu apod.

V práci však bude řešeno hlavně vykázání ze společného obydlí. Pokusíme se tento institut analyzovat relativně zevrubně a to od základních pojmů přes právní úpravu až po oprávnění policie vstoupit do obydlí a povinnosti policie, či různé další problematiky, které mohou být v kontextu s institutem vykázání řešeny. V práci bude též zmíněno oprávnění policie omezit osobní svobody v souvislosti s vykázáním. Přiblížím též různost pohledu na možnost vykázání jak z hlediska osobní svobody, tak z hlediska institutu vykázání. Závěrem připojím vlastní hodnocení dané problematiky a připojím též vlastní názor analyzované téma.

Domácí násilí bylo v naší společnosti často opomíjeno, bylo to téma, které nebylo moc diskutované, ke kterému se často přistupovalo jako k „běžnému“ problému dvou lidí v domácnosti, do kterého nikomu nic není. A navíc k případnému řešení nebyla ani efektivní zákonná úprava. Stejně tak tím, že společenské povědomí o problému domácího násilí bylo nízké, nebyla vůle ho řešit. Institut vykázání je tak nedílnou součástí řešení problematiky násilí v domácím prostředí, i když se jedná pouze o první krok v pokusu o řešení násilí. Je třeba zdůraznit legitimitu využití vykázání ze strany místně a věcně příslušného policejního orgánu, je to opodstatněný postup při domácím násilí.

1 Cíl a metodika práce

Cílem bakalářské práce je analýza problematiky institutu vykázání ze společné domácnosti v celém svém širokém kontextu. Práce se bude zabývat, jak zákonným podkladem institutu vykázání, povolené omezení osobní svobody a také oprávněními a povinnostmi policie. Uvedeme též problematické souvislosti aplikace institutu vykázání, které mohou vzniknout v praxi.

Jelikož domácí násilí se stávalo stále větším společenským problémem, začalo se řešit i zákonnou úpravou a právě jedním z nástrojů zamezení domácího násilí je institut „vykázání“. Jako nejčastější důvod k využití všech legitimních zákonných prostředků je právě spatřováno domácí násilí. V práci bude také řešen „spor“ mezi možnostmi vykázání z obydlí na straně jedné a osobní svobodou na straně druhé. Hlavní výstup práce by měl být takový, abychom dokázali přesně analyzovat, kdy je třeba použít principu „vykázání“. Dílčí výstupy pak danou problematiku doplní oprávněními a povinnostmi policie při vykazování ze společného obydlí a náhledem na to, co je vlastně povolené omezení osobní svobody. Po provedené analýze jednotlivých dílčích problematik po té provedeme syntézu shromážděných poznatků tak, aby byl v maximální míře naplněn cíl práce.

2 Pojmosloví a východiska

V počátku práce bude důležité seznámit se s hlavními pojmy, které budeme v práci používat a které jsou pro práci důležité i z pohledu potřeby pochopení celé problematiky. Tyto pojmy nám poslouží k lepší orientaci a zároveň poskytnou potřebný přehled, jenž je nezbytný při rozpracování této otázky.

2.1 Důvody předcházející vykázaní

2.1.1 Definice domácího násilí

S vykázaním ze společného obydlí úzce souvisí domácí násilí, neboť toto bývá právě impulsem k vykázaní, tzn. existuje tu příčinný vztah. Na základě domácího násilí dochází k vykázaní ze společného obydlí, resp. vykázaní může být jen důsledkem domácího násilí. Proto se domácím násilím budeme podrobněji zabývat a stane se jedním z témat práce.

Určitě můžeme posoudit, že o domácím násilí se v každé době nemluvalo se stejnou intenzitou, skoro se zdá, že až v poslední době spolu s institutem vykázaní se dostává do popředí zájmu občanské veřejnosti. I když se o něm nemluvalo, rozhodně to neznamená, že neexistovalo nebo že ho třeba bylo méně. Spíše se k němu jen přistupovalo jinak, existovaly jiné názory na domácí násilí a i souvisí to i s celkovou atmosférou ve společnosti, liberalizací, předsudky apod. Kolikrát se vyskytly i názory obhajující veřejně domácí násilí jako chování, jež je v dané situaci na místě a pochopitelné. Oběti se pak v tomto případě přisuzoval pocit viny. Dokonce z dnešního pohledu docházelo, jak uvádí BUSKOTTE¹ k naprosto mylným představám o domácím násilí, např. že:

- pokud je násilník opilý, tak za své chování v opilosti v podstatě nemůže a nebyl si vědom toho, co činí
- násilník často nemůže za své chování, neboť má starosti, je přepracován atd.

¹ BUSKOTTE, Andrea, *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. 1. vydání, Brno: Computer Press, 2008, 176 s., ISBN 80-251-1786-3, str. 20-28

- je to velice vzácný jev a vyskytuje se prakticky jen v nízkých sociálních vrstvách u nevzdělaných osob
- oběť může zabránit vyhrocení situace a předejít tak domácímu násilí
- v některých svazcích je násilí relativně častým jevem, jehož důvodem je usmírování; pokud je to jev méně častý, omlouval se právě nízkou frekvencí

Z dnešního pohledu musíme uznat, že se jedná o naprosto scestné úvahy, i když někdy mají hmatatelný základ. Ve výsledku však takto domácí násilí určitě hodnotit nelze.

Pokud bychom měli definovat domácí násilí, na první pohled malinko zaváháme. Sice zřejmě každý ví, že se jedná o jistý nežádoucí jev, který se čas od času ve společnosti vyskytuje, na druhou stranu však naplnění tohoto pojmu již může dělat problémy, resp. každý jedinec si může před domácím násilím představit něco jiného. Zde bude jistě záviset na faktorech, které se váží k osobě, jež by měla popsat pojem domácího násilí. Tyto faktory mohou být např.:

- vzdělání
- zkušenosti, zážitky
- fyzická kondice
- sociální vrstva
- atd.

Jde tedy o to, že pro někoho je obyčejný políček již krutým násilím, neboť ví, že toto je nepřipustné, je slabší tělesné kondice či na násilí není zvyklý atd. Pro druhého je to jen součást např. manželského nesváru a jako násilí mu to nepřijde. Je to pro něho běžné, v jeho okolí to tak funguje, zmíněný políček nepřijde jako jakékoliv ublížení atd.

Nyní zmiňme definice české právní úpravy, které jsou vtěleny do dokumentů, jež se touto problematikou zabývají. Domácím násilím rozumíme:

- opakované násilné jednání
- nebo opakované vyhrožování násilným jednáním

kdy hrozí, nebo dokonce dojde k nebezpečnému útoku proti životu, svobodě, zdraví či lidské důstojnosti. K tomuto jednání dochází mezi osobami, které spolu žijí v rodinném, intimním či jiném vztahu a žijí spolu v jednom domě či v jednom bytě. V parametrech tohoto jednání identifikujeme osobu, která je násilníkem a osobu, která je výhrůžkami či násilím přímo ohrožena. Domácí násilí je tak označení takového jednání, kdy dochází k "nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, a to v bytě nebo v domě společně obývaném násilnou osobu i osobou, proti níž je takový útok směřován"². Jelikož se jedná o násilí „domácí“, je třeba zdůraznit, že toto se odehrává skrytě před zraky veřejnosti, za „zavřenými dveřmi“ a mezi „čtyřmi stěnami“ domácnosti blízkých osob. Pokud bychom hledali nějakou komplexní definici, můžeme např. uvést tyto od VOŇKOVÉ a ČÍRTKOVÉ, které charakterizují domácí násilí jako:

- *„Násilné chování v rodině zahrnuje jakýkoliv čin, nebo opomenutí, spáchané v rámci rodiny některým z jejích členů, které podkopávají život, tělesnou nebo duševní integritu, nebo svobodu jiného člena stejné rodiny, nebo vážně poškozují rozvoj jeho osobnosti“³.*
- *„Jako fyzické, psychické anebo sexuální týrání mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti. Intenzita násilných incidentů se stupňuje a u obětí domácího násilí vede ke ztrátě schopnosti zastavit násilné incidenty a efektivně vyřešit narušený vztah“⁴*

Jednotná definice však neexistuje, v různé literatuře jsou uváděny různé definice. Jelikož se však jedná o velmi závažný jev, je důležité také to, jak vnímá domácí násilí Policie ČR, resp. jak má domácí násilí definováno ve svých interních předpisech a služebních pokynech, neboť i to je velmi důležité pro všechny případy, kdy policie domácí násilí vyšetřuje.

² Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím – Obecná část.

³ VOŇKOVÁ, Jiřina., HUŇKOVÁ, Markéta.: *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: Profem, o.p.s., 2004, 244 s., ISBN 80-239-2106-1, str. 13

⁴ ČÍRTKOVÁ, Ludmila., VITOUŠOVÁ, Petra, *Pomoc obětem a svědkům trestných činů*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2007, 191 s. ISBN 978-80-247-1899-6, str. 108

2.1.2 Charakteristika domácího násilí

Podívejme se tedy na to, jak je domácí násilí charakterizováno v interním pokynu, který vydala Policie ČR. Tato charakteristika je odvislá od následujících znaků:

- Opakovanost: jedná se o takové chování, jež má svůj chronologický vývoj, k projevu násilí dochází opakovaně, a tato opakovanost nemusí být v krátkých intervalech, bere se v potaz i opakování po velmi dlouhou dobu. Z charakteru opakovanosti vyplývá, že domácí násilí není problém jednorázového incidentu, ale incident opakovaná a často s velmi vážnými následky.
- Postupný nárůst intenzity: domácí násilí obvykle nezačíná samo od sebe, určitým předstupněm je násilí psychické, kam můžeme zařadit nadávky či jakékoliv slovní útoky, ekonomický nátlak a dochází tak k narušování lidské důstojnosti člověka, na nějž je útočeno. Později dochází k násilí fyzickému, což je vlastně fáze následná. Může tak docházet jak k újmám na zdraví, tak bohužel i k ohrožení života.
- Vymezení rolí: role v rámci incidentu jsou jasně rozdělené s ostrou hranicí mezi násilníkem a osobou ohroženou. Jedná se o osoby blízké a jejich role se v rámci domácího násilí nemění, vymezení násilník a osoba ohrožená je stále stejné, lze je jednoznačně rozlišit
- Násilí v soukromí: k násilí dochází vždy v soukromí, nejde přímo jen o to, že k němu dojde přímo ve společném obydlí, ale může to být při společném pobytu kdekoliv – na dovolené, na chalupě atd. Zpravidla k tomuto jednání dochází beze svědků, i když některé útoky, které mají rysy domácího násilí mohou být viděny i na veřejnosti⁵.

Často je však domácí násilí podvědomě spojováno s fyzickými útoky. Každý, když se řekne „násilí“, si vybaví nějaký druh uplatnění síly vůči oběti. Nicméně domácí násilí nemusí být pouze nebo většinou fyzické. Navíc psychické násilí může být často daleko horší, než jeho fyzická podoba. Násilí se nemusí týkat jen žen, ale může zahrnovat všechny členy domácnosti, tzn. ženy stejně jako muže, děti či seniory.

⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200/2008 o provádění vykázaní.

Oběťmi domácího násilí se stávají lidé bez ohledu na své sociální postavení, věk, rasu, postižení, sexualitu a životní styl. Oběťmi fyzického násilí jsou častěji ženy a děti. Na mužích je nejčastěji páčáno násilí psychické. Tyto konfliktní vztahy mohou vygradovat v násilí proti jakémukoliv členu rodiny. Psychické násilí má v dnešní době nové podoby. Můžeme zde uvést tzv. stalking, což je pronásledování, slídění či obtěžování tohoto druhu. Člověk je tak vystaven psychickému tlaku a je ohrožena jeho bezpečnost. Často se jedná o pronásledování expřítelem či exmanželem. Stalking tak často doplňuje domácí násilí, resp. ho doprovází. Pronásledování můžeme definovat jako: *„obtěžující a zastrašující jednání, trvající po určitou dobu, které je zaměřené na konkrétní osobu a zahrnuje opakované vyhledávání a navazování vizuální nebo fyzické blízkosti, nedobrovolnou komunikaci, nevyžádané projevy přízně a zájmu, slovní, psané i implicitní výhrůžky nebo kombinaci shora uvedeného, což u oběti (zvláště pak oběti domácího násilí) může a zpravidla vyvolává strach a obavy a jeho základním problémem je skutečnost, že dílčí útoky skládající se v řetězec nebezpečného pronásledování jsou většinou buď zcela nepostižitelné, nebo je lze kvalifikovat pouze jako přešupek...“⁶*

2.1.3 Druhy domácího násilí

Pohled na domácí násilí se tedy vyvíjí a jak v teorii, tak v praxi dnes můžeme již vymezit dle VARGOVÉ a VAVROŇOVÉ⁷ několik druhů domácího násilí:

- fyzické násilí
Fyzické násilí - může mít mnoho forem, od lehčí až po to nejtěžší – vraždu.
- psychické násilí - může mít mnoho rozličných forem a všechny mohou člověku přivodit hlubokou psychickou újmu.
- sociální izolace
- ekonomické násilí
- sexuální násilí

⁶ Vláda ČR: Zpráva o stavu lidských práv v ČR [online] 2010 [cit. 10. září 2010] dostupné z WWW: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-lidska-prava-cr/ZPRAVA_LP_2007.pdf

⁷ VARGOVÁ, Branislava., VAVROŇOVÁ, Marie.: *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci*. Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí. 1. vydání Praha : ROSA, 2006, str. 37

Různé prameny mohou uvádět malinko jiné rozlišení psychického násilí, různé skupiny mohou být např. propojeny nebo může být naopak vyčleněn ještě další druh násilí. Rozdíly jsou však velice malé a ve výsledku vykazuje toto chování stejné faktory bez ohledu na to, zda jej zařadíme mezi násilí psychologické či ekonomické. Ve velkém množství případů též dochází ke kombinaci více druhů násilí na oběti.

2.1.4 Rizikové faktory domácího násilí

Nyní ještě zmiňme, jaké rizikové faktory jsou spojeny s domácím násilím, co toto násilí může podporovat, resp. jaké může být „podhoubí“ pro vznik a případnou eskalaci násilí. Jedná se o⁸:

- sociální izolaci, které je v mnohých případech vynucená
- zdravotní postižení a jiná omezení
- finanční závislost
- péče o děti v rámci mateřské či rodičovské dovolené (úzce spojeno s finanční závislostí)
- závislosti násilné osoby
- problémy s rodičovstvím a výchovou dětí
- bezmocnost a vyšší věk seniorů
- přechod z aktivního života či zaměstnání do důchodu

2.2 Vykázaná osoba

Velmi úzce souvisí pojem vykázaná osoba s pojmem násilná osoba, neboť vykázaná osoba je osobu násilnou, vůči které již bylo uplatněno rozhodnutí institutu vykázání na základě legitimního a zákonného postupu policejního orgánu.

⁸ Bílý kruh bezpečí - Domácí násilí: Základní informace [online] 2010 [cit. 11.zář 2010], dostupné z WWW: <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/domaci-nasili/r69>

2.3 Násilná osoba

Násilná osoba je osoba, která působí jiné osobě – oběti násilí ohrožení na zdraví, životě, důstojnosti atd. a obývá s touto osobou společné obydlí nebo jsou svázáni rodinným, intimním nebo jiným svazkem. Vzhledem k předešlým incidentům či určité aktuální situaci a reálnému riziku lze předpokládat, že násilná osoba bude působit dále násilí ohrožené osobě dále⁹.

2.4 Ohrožená osoba

Osoba, proti které je směřováno domácí násilí, je osoba ohrožená. Je ohrožena ze strany násilné osoby, z jejíž strany je vůči této osobě násilí směřováno. Tato osoba obvykle s násilnou osobou obývá společné obydlí či jsou spolu svázáni (analogicky jako u násilné osoby) intimním, rodinným či jiným svazkem¹⁰.

Osoby účastny domácího násilí žijící ve společné domácnosti nemusí být nutně násilná osoba či ohrožená osoba, toto násilí, resp. zainteresovanost na něm, se týká všech členů společné domácnosti, i když konflikt vzniká pouze mezi dvěma osobami. Ostatní členové domácnosti jsou bohužel často přítomni. Pak jsou, i když ne přímo cíleně, vtaženy do tohoto konfliktu a tento citově prožívají, protože se jedná o osoby blízké, rodiče, atd. Pokud např. dojde k domácímu násilí mezi rodiči a je přítomno i dítě, lze konstatovat, že i toto dítě je zasaženo psychickým domácím násilím.

Osoby účastny domácího násilí nelze nějak kategorizovat, neboť tato forma násilí objevuje napříč společnostmi, nezáleží tedy na vzdělání, náboženského vyznání, sociální vrstvě či pohlaví. Oběť domácího násilí, ať je z jakékoliv společenské vrstvy, vždy hledá bezpečí a porozumění, často se snaží hledat oporu a pomoc, bohužel však někdy nemá odvahu tento problém řešit nebo je již tak zlomený, že mu nezbývají síly. Často se též ohrožená osoba násilníka bojí do té míry, že jakýkoliv odpor předem

⁹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím – Obecná část

¹⁰ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím – Obecná část

vzdává, jak uvádí SPURNÝ¹¹. Je tedy třeba, aby lidé, resp. celá společnost „měli oči otevřené“ a aby se v této problematice uměl angažovat stát.

2.5 Společné obydlí

Společným obydlím rozumíme byt či dům, resp. jakýkoliv jiný prostor, který násilná a ohrožená osoba obývají společně. Jedná se o faktické společné bydlení, které může být právně ošetřeno např. spoluvlastnickým podílem, nájemní smlouvou atd. Může se i jednat i o společné bydlení na základě rodinných vztahů¹².

2.6 Vykázání

Vykázání znamená možnost využít toho, že policista disponuje oprávněním, podle kterého je násilná osoba na dobu 10 dnů nucena odejít ze společného obydlí a opustit i bezprostřední okolí společného obydlí. Nesmí vstupovat na tato místa a pokoušet se o kontakt či styk s ohroženou osobou¹³.

2.7 Shrnutí problematiky

Jelikož kapitola o domácím násilí byla relativně široká, je na místě celou problematiku ve stručnosti shrnout tak, abychom mohli závěry využít v další části práce. Vykázání ze společného obydlí je relativně nový institut, nový pojem, který jsme dříve neznali. Má ochránit oběti domácího násilí a zamezit případnému dalšímu pokračování násilí. S vykázáním ze společného obydlí úzce souvisí domácí násilí, neboť toto bývá právě impulsem k vykázání, tzn. existuje tu vztah příčinný vztah. Na základě domácího násilí dochází k vykázání ze společného obydlí, resp. vykázání může být jen důsledkem domácího násilí. Domácím násilím tedy rozumíme opakované násilné jednání nebo opakované vyhrožování násilným jednáním kdy hrozí, nebo dokonce dojde k tomu, že k nebezpečnému útoku proti životu, svobodě, zdraví či lidské důstojnosti. K tomuto jednání dochází mezi osobami, které spolu žijí v rodinném, intimním či jiném vztahu a žijí spolu v jednom domě či v jednom bytě.

¹¹ SPURNÝ, Joža, *Psychologie násilí*. Praha: Eurounion s.r.o., 1996, 134 s. 1.vydání, ISBN 80-85858-30-4, str. 27

¹² Pokyn policejního prezidenta č. 200/2008 ze dne 22. prosince 2008, o provádění vykázání

Charakteristickými znaky domácího násilí tak je opakovanost, postupný nárůst intenzity, vymezení rolí a soukromé násilí. Oběťmi domácího násilí se stávají lidé bez ohledu na své sociální postavení, věk, rasu, postižení, sexualitu a životní styl. Oběťmi fyzického násilí jsou častěji ženy a děti. Na mužích je nejčastěji páčáno násilí psychické. Domácí násilí můžeme rozdělit podle druhů, jedná se o násilí fyzické, psychické, ekonomické, sexuální či sociální izolaci. Ve velkém množství případů též dochází ke kombinaci více druhů násilí na oběti. Mezi rizikové faktory domácího násilí pak řadíme např. závislost násilné osoby, problémy s výchovou dětí, přechod z aktivního života do důchodu, sociální izolaci, finanční závislost atd. Následky domácího násilí jsou pak pocity viny, bezmoci, beznaděje, ztráta sebevědomí či duševní labilita. Násilí působí násilná osoba, zatímco ohrožená osoba je osoba, vůči které je domácí násilí směřováno. Násilná osoba je často též osobou vykázanou, následně po spáchání násilí. Násilná osoba a osoba ohrožená spolu obývají společné obydlí, což je jakýkoli prostor využívaný k bydlení, který obývají společně. Vykázání je pak oprávnění policisty, na základě kterého je násilná osoba povinna opustit společné obydlí na dobu 10 dnů.

¹³ Pokyn policejního prezidenta č. 200/2008 ze dne 22. prosince 2008, o provádění vykázání

3 Právní úprava

3.1 Vykázání v policejním zákoně

Zákon, který upravuje určité otázky týkající se domácího násilí, tj. zákon č. 135/2006 Sb¹⁴. byl již od svého prvního schválení (14.3.2006) několikrát novelizován. Na základě tohoto zákona došlo ke změnám i v jiných zákonech, např. v:

- zákoně o Policii ČR
- občanském soudním řádu
- trestním zákoně
- zákoně o sociálním zabezpečení

Účinnost tohoto zákona byla stanovena k 1.1.2007 a obsahoval již tehdy nový „institut vykázání“. Jednalo se o vložení §21a – 21d do zákona č. 283/1991 Sb. o Policii ČR. Aktuálním zákonem je ale zákon č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti k 1.1.2009¹⁵. Tento nový policejní zákon nahradil plně zákon předcházející z roku 1991. Při tvorbě tohoto nového zákona již zákonodárci mohli vycházet z dvouletých zkušeností policistů, kteří institut vykázání v praxi aplikovali. V novém policejním zákoně se však objevila jedna výrazná změna. Zatímco dříve byl institut vykázání brán jako správní rozhodnutí, nyní má již faktickou reálnou povahu, tzn. má povahu faktického konání.¹⁶ Jedná se tedy o oprávnění policistů a policie nyní vystupuje jako policejní orgán, nikoliv v režimu správního řádu.

¹⁴ Česko. Zákon č. 135 ze dne 14. března 2006 kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. In Sbírnka zákonů, Česká republika. 2005, částka 46, s. 1628 – 1632. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2006&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=16>

¹⁵ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbírnka zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4076-4116. Dostupný z WWW: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

¹⁶ Důvodová zpráva k zákonu – Sněmovní tisk č. 439/0

Základní skutečnosti týkající se domácího násilí jsou obsaženy v § 44 zákona č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, kde je dle VANGELI¹⁶ uvedeno:

- „lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí“
- „Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti. Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu v průběhu vykázení se doba vykázení prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu“
- „Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázením, může proti němu na místě podat námitky, které policista uvede v potvrzení o vykázení. Policista námitky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázení (dále jen „příslušné krajské ředitelství“).“
- „Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázení nebyly splněny, vykázení ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu.“¹⁷

Desetidenní lhůtu pro vykázení, která je stanovena v zákoně, nelze zkrátit, ani když s tím ohrožená osoba souhlasí a o vykázení ze společného obydlí je rozhodnuto, aniž by byl třeba souhlas ohrožené osoby. Naopak, lhůtu deseti dnů lze prodloužit, a to na základě podaného návrhu k předběžnému opatření, jež upravuje občanský soudní řád. Lhůta se může prodloužit až do doby nabytí právní moci rozhodnutí soudu o podaném návrhu. Lhůta deseti dnů byla dle důvodové zprávy k tomuto zákonu zvolena na základě zkušeností ze sousedního Rakouska, kde se osvědčila. Původně tam byla lhůta 7 dní, nicméně byla prodloužena z toho důvodu, aby si ohrožená osoba jasně uvědomila svoji situaci a měla čas na případné vyhledání odborné pomoci a nebo připravit potřebné právní kroky vůči agresorovi.

¹⁷ VANGELI, Benedit, Zákon o policii České republiky. 1. vydání, Praha: C.H. Beck 2009. 442 s. ISBN 978-80-7400-142-0

Účinnost vykázání platí od okamžiku, kdy je toto sděleno osobě, proti níž toto bylo uplatněno a nemá odkladný účinek, i když je proti němu vznesena námitka. Tuto námitku může vykázaná osoba vznést do lhůty 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání u příslušného krajského policejního ředitelství.

Policie má velmi důležitou povinnost: tzv. „poučovací“, kdy je povinen řádně o svých právech a povinnostech poučit jak osobu vykázanou, tak osobu ohroženou. Je to důležité z toho důvodu, aby těmto osobám nevznikla s tímto zákrokem nějaká bezdůvodná újma a aby případný zásah do jejich soukromí, resp. jejich práv nepřekročil takovou míru, která je v zákoně stanovena jako „míra nezbytná k odvrácení hrozícího nebezpečí“. Musí být též zaručena přiměřenost zásahu do ústavou zaručených svobod a práv.

Ohrožená osoba též musí být poučena o tom, že může podat návrh na „na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu o možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí“¹⁸. Stejně tak musí poučit o možných následcích, které mohou nastat, pokud osoba uvede vědomě nepravdu, resp. nepravdivé údaje, ke kterým policista při vykázání přihlíží, dle VANGELI¹⁹. Policie v případě vykázání může spolupracovat s:

- intervenčními centry, v daném místě
- dalšími státními orgány

Konkrétně tedy do 24 hodin od okamžiku, kdy policista vstoupil do společného obydlí, musí zaslat kopii úředního záznamu o vykázání výše zmíněnému intervenčnímu centru a soudu, který má příslušnost rozhodnout o návrhu na vydání předběžného opatření dle občanského soudního řádu. Kopii úředního záznamu zasílá v uvedené lhůtě též příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí, žije-li ve společné domácnosti též nezletilá osoba, jak uvádí VANGELI²⁰.

¹⁸ VANGELI, Benedikt, *Zákon o policii České republiky*. 1. vydání, Praha: C.H. Beck 2009. 442 s. ISBN 978-80-7400-142-0

¹⁹ VANGELI, Benedikt, *Zákon o policii České republiky*. 1. vydání, Praha: C.H. Beck 2009. 442 s. ISBN 978-80-7400-142-0

²⁰ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096-4097. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

Policista dle zákona určuje i vymezení prostoru, na které se vykázaní vztahuje: „Územní rozsah prostoru, na který se vykázaní vztahuje, určí policista podle míry požadavku účinné preventivní ochrany osoby ohrožené útokem. Je-li v důsledku vykázaní ohrožen provoz objektu nebo znemožněn výkon zaměstnání vykázané osoby, policista o této skutečnosti bezodkladně vyrozumí provozovatele objektu nebo zaměstnavatele vykázané osoby za účelem přijetí potřebných opatření“.²¹

Vykázaná osoba má v zákoně o policii stanovena jak svoje práva, tak svoje povinnosti. Mezi povinnosti patří²²:

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázaní,
- zdržet se vstupu do prostoru podle písmene a),
- zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.

Naopak, vykázaná osoba má i práva, která je nutno respektovat²³:

- vzít si věci osobní potřeby
- vzít si osobní doklady a cennosti
- vzít si věci nezbytné pro výkon zaměstnání či podnikání (toto právo je možné využít pouze jednou a to za přítomnosti policisty, který o tomto právu dopředu informuje ohroženou osobu
- ověřit si vykázaní (zejména na lince 158)
- vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázaní, který je u příslušného útvaru policie

²¹ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096-4097. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

²² Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

²³ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Násilné osobě by měl policista poskytnout informace o možnostech dalšího ubytování, s čímž souvisí možnost nezbytné součinnosti a doručování písemností.

3.2 Vykázání v trestním zákoně

Pokud by neexistoval žádný nástroj, který by kontroloval režim institutu vykázání a který by též kontroloval jeho dodržování a stejně tak který by uměl sankcionovat nedodržování, resp. jeho porušení, byl by bez významu. Na základě zákona č. 135/2006 Sb. bylo vloženo do trestního zákoníku souvětí, které říká, „*Kdo se dopustí závažného nebo opakovaného jednání aby zmařil vykázání provedené podle zvláštního právního předpisu nebo rozhodnutí o předběžném opatření soudu, kterým se ukládá povinnost dočasně opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí a zdržet se vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním*“²⁴. Tento odstavec přesel po novele trestního zákoníku do nové úpravy téměř v totožném znění. Hovoří se zde o trestném činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.

Lze sice namítnou, že policie nemůže stále hlídat po lhůtu 10 dnů společné obydlí, na druhé straně právě tento zmíněný postih může zaručit, že nedojde k jeho porušení. Pokud tedy dotyčná osoba neuposlechne vykázání, které ji bylo uloženo, může se dopustit:

- přestupku podle veřejného pořádku, pokud se jedná o méně závažné případy²⁵
- trestného činu, pokud se jedná o opakované nebo závažné jednání, jež vede k maření rozhodnutí o vykázání.

Novelizací trestního zákoníku v roce 2004 se zavedla nová skutková podstata trestného činu, jež se nazývá „týrání osoby žijící ve společně obývaném domě nebo bytě“, bylo to v § 215a: „*Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve*

24 Česko. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In Sbirka zákonů, Česká republika. 2009, částka 11, s.431. Dostupný z WWW :<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2009&typeLa=zakon&What=Rok&stranka=15>

25 Československo. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In Sbirka zákonů, Česká a Slovenská federativní republika. 1990, částka 35, s. 818. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=7>

*společně obývaném bytě nebo domě, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta*²⁶Od roku 2009, v novém trestním zákoníku zde najdeme: „*Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta*“. Zvýšila se tedy trestní hranice za čtyři roky. Je zde zmíněna i zvýšená sazba 8 roků: „*Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na čtyři léta. Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán*²⁷“:

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým nebo trýznivým způsobem,*
- b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,*
- c) spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo*
- d) páchá-li takový čin po delší dobu.*

Týrání se týká osob, jež žijí ve společném obydlí. Jedná se o nakládání s osobou takovým způsobem, který se vyznačuje vysokým stupněm hrubosti a bezcitnosti, a který se vyznačuje určitou kontinuitou. Postižená osoba cítí velké příkoří²⁸.

Toto byla reakce na potřebu zavést trestnost domácího násilí, žádala si to i společenská poptávka tím, jak se problematika domácího násilí dostávala stále do popředí zájmu. Tato zvýšená společenská angažovanost v této věci nebyla jen prací nevládních organizací a občanských sdružení, které trvale vystupovali proti domácímu násilí a tuto problematiku v médiích stále více prezentovali, ale byl to též, dle mého názoru, výsledek trvalého vývoje společnosti k tradičním západním hodnotám v rodinném soužití a právu.

Když ještě neexistovala zmínka v trestním zákoníku o domácím násilí tak, jak na něj pohlížíme dnes, mohl se útočník dopustit, v rámci svého chování, které naplňovalo

26 JELÍNEK, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, Trestní zákon a trestní řád: Poznámkové vydání s judikaturou, 2. vydání, Praha: Linde, 2001, 897 s., ISBN 80-7201-304-1, str. 219

27 Česko. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In Sbírnka zákonů, Česká republika. 2009, částka 11, s. 398. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2009&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=15>

28 Bílý kruh bezpečí - Domácí násilí: Týrání osoby žijící ve společném obydlí [online] 2010 [cit. 11. října 2010] dostupné z WWW: <http://www.domacinasilii.cz/cz/redakce/pravni-uprava/trestni-zakonik-tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli-199/r99>

charakteristiky domácího násilí, dopustit trestného činu proti jednotlivci a skupině obyvatel dle § 197 a nebo i jiných trestných činů, jako např.:

- výtržnictví
- omezování osobní svobody
- zanedbání povinné výživy
- ublížení na zdraví
- útisk
- vydírání
- znásilnění
- porušování domovní svobody
- poškozování cizí věci
- atd.

Popř. by šlo využít zákona o přestupcích, kde by se mohl aplikovat § 49 (přestupky proti občanskému soužití): *„Přestupku se dopustí ten, kdo a) jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch, b) jinému z nedbalosti ublíží na zdraví, c) úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví²⁹, ...“*, a nebo též § 50 (přestupky majetkové): *„Přestupku se dopustí ten, kdo a) úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí“³⁰ ...*

Problém vždy byl a bude v rámci domácího násilí to, jak poznat domácí násilí, které je kontinuální a jasné a jak toto chování odlišit od jednorázového útoku. Zde nezbývá nic jiného, že každý případ posoudit přísně individuálně.

Jelikož je mezi obětí a násilnou osobou vždy nějaký příbuzenský či jiný blízký poměr, je třeba pamatovat na povinnosti policie při spáchání trestného činu poučit poškozenou osobu o její možnosti dá souhlas s trestním stíháním a nebo též o právu

²⁹ Československo. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In Sbirka zákonů, Česká a Slovenská federativní republika. 1990, částka 35, s. 817-818. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=7>

³⁰ Československo. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In Sbirka zákonů, Česká a Slovenská federativní republika. 1990, částka 35, s. 818. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=7>

odepřít výpověď, jak uvádí JELÍNEK a SOVÁK³¹. Navíc možnost odepření výpovědi dle GERLOCHA³¹ lze najít i v Listině základních práv a svobod, kde se dočteme, že: „Každý má právo odepřít výpověď, jestliže by jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobě blízké“³².

Pokud poškozená osoba neudělí souhlas k trestnímu stíhání, popř. pokud tento souhlas vzala zpět (což může učinit až do doby, kdy se odvolací soud odebere k závěrečné poradě), není možné trestní stíhání zahájit, resp. je nutné ho ukončit, pokud již běží. Nahlédněme dle JELÍNKY A SOVÁKA na § 11 trestního řádu: „*Trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno... je-li trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozeného a souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět...*“³³

Zmínil jsem se o přestupcích, např. proti občanskému soužití. Zde je potřeba pamatovat ještě na jeden možný problém. Jedná se totiž o přestupky, které jsou tzv. „návrhové“. Podstata tkví vtom, že tyto lze projednat pouze na návrh postižené osoby, resp. opatrovníka či zákonného zástupce. Jde-li tedy o případy, kdy jednání útočnicka vykazuje přestupkové chování nebo kdy by toto mohlo být posuzováno jako přestupek, záleží pouze a jen na poškozené osobě, zda tato podá návrh na projednání přestupku: „*Přestupky podle § 49 odst. 1 písm. b) a c) a přestupky podle § 22 odst. 1 písm. h) a § 50 spáchané mezi blízkými osobami, jakož i přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) se projednávají jen na návrh postižené osoby, jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka...*“³⁴

Spousta trestných činů, u kterých se předpokládá souhlas s trestním stíháním útočnicka, tedy vyžadovala souhlas oběti, což mohl být problém v případě, kdy poškozená osoba měla obavy z útočnicka, kdy se snažila zachovat rodinu, bála se

³¹ JELÍNEK, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, *Trestní zákon a trestní řád: Poznámkové vydání s judikaturou*, 2. vydání, Praha: Linde, 2001, 897 s., ISBN 80-7201-304-1, str. 506

³² GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK Jiří, ZOUBEK, Vladimír, *Ústavní systém České republiky*. Prospektum, s.r.o. Praha 1994, 240 s. ISBN 80-85431-85-8, str. 176

³³ JELÍNEK, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, *Trestní zákon a trestní řád: Poznámkové vydání s judikaturou*, 2. vydání, Praha: Linde, 2001, 897 s., ISBN 80-7201-304-1, str. 330

³⁴ Československo. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In Sbírká zákonů, Česká a Slovenská federativní republika. 1990, částka 35, s. 821. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=7>

ekonomické nouze atd. Jak uvádí VOŇKOVÁ a HUŇKOVÁ³⁵, dokazovat, že nedání souhlasu bylo způsobeno z důvodu vyhrožování, je též velice obtížné. Bohužel musíme dle MACHÁČKOVÉ³⁶ uvést, že z důvodu neexistence samostatného trestného činu, který by postihoval domácí násilí, bylo hodně trestných činů z oblasti domácího násilí neoznámeno či zastaveno.

3.3 Vykázání a občanský soudní řád

Postupem času bylo do občanského soudního řádu doplněno, že tomu, kdo vážným způsobem ohrožuje něčí zdraví, život, svobodu či lidskou důstojnost, může předseda senátu na návrh ohrožené osoby uložit dočasné opuštění společného obydlí, resp. jeho bezprostřední okolí, stejně tak nevstupování do obydlí a nenavazování jakýchkoliv kontaktů s ohroženou osobou. Příslušnost k vydání předběžného opatření má příslušný okresní soud. Toto předběžné opatření trvá po jeden měsíc a jestliže mu předchází policejní vykázání, běží tato zmíněná lhůta až do konce lhůty policejní. Tuto lhůtu lze na žádost ohrožené osoby též prodloužit, jestliže předběžné opatření neskončí dříve, než soud o tomto rozhodne. Podle CONWAYOVÉ³⁷ je předběžné opatření vhodné zejména tam, kdy je potřeba ohrožené osobě dát možnost podat návrh na úpravu poměrů k nezletilým dětem, rozvod, vyřešení společného bydlení, resp. kde je potřeba, aby při těchto úkonech nebil přítomen násilník používající zastrašování, výhrůžky, nátlak atd.

³⁵ VOŇKOVÁ, Jiřina., HUŇKOVÁ, Markéta.: *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: Profem, o.p.s., 2004, 244 s., ISBN 80-239-2106-1, str. 12

³⁶ MACHÁČKOVÁ, Radka, *Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí – dva příspěvky k problematice domácího násilí v ČR*. 1. vydání, Praha: IKSP, 2001, 193 s. ISBN 80-86008-98-3, str. 63

³⁷ CONWAYOVÁ, Helen, *Domácí násilí*. Přeložila Jana Mandelíková. 1. vydání, Praha: Albatros nakladatelství, a.s., 2007, 160 s., ISBN 978-80-00-01550-7, str. 81

4 Vykázání

4.1 Smysl vykázání

Je třeba si uvědomit, že vykázání ze společného obydlí má být hlavně ochranou pro ohroženou osobu, nikoliv trestem pro osobu násilnou. Nejedná se tedy o žádný sankční nástroj, neboť k sankcím slouží nástroje jiné. Navíc v případě závažnějšího útoku na ohroženou osobu už ani nepřipadá v úvahu institut vykázání, neboť již na řešení této situace není adekvátní. V tomto případě se přistupuje k opatřením, která jsou razantnější a která primárně zajistí ohrožené osobě bezpečí a zároveň která potrestají násilnou osobu. Jde o nástroje, kterými policie disponuje i u jiných trestných činů či násilné činnosti (zadržení, vazba...). Z tohoto pohledu tedy lze uvést, že vykázání není sankce, ale preventivní opatření, jak uvádí ČÍRTKOVÁ³⁸.

Vykázání je tedy z tohoto pohledu pomoc ohrožené osobě. Tímto se jí totiž dostává dostatečně dlouhé doby na to, aby se osvobodila od tlaku násilné osoby a aby se vymanila z jejího vlivu. Je totiž nutné si často vyřídit různé úřední záležitosti a promyslet další kroky do budoucnosti (vydání předběžného opatření, rozvod, trestní oznámení apod.). Tím, že násilná osoba vyvíjí na ohroženou tlak, není tato pak schopna všechny tyto věci zařídit, pokud jsou ve společné domácnosti, není schopna v její přítomnosti svoji neuspokojivou situaci řešit. Právě během vykázání pro ni vzniká prostor se od tlaku osvobodit a se svojí situací se nějak vypořádat, popř. udělat nějaké další kroky, jak jsem uvedl výše. Stejně tak ohrožená osoba může vyhledat během lhůty vykázání odbornou pomoc, aby byla schopna se případnému dalšímu útoku bránit či ho alespoň eliminovat, dle DURÍKA A VITOUŠOVÉ³⁹.

Z výše uvedeného vyplývá, že vykázání není konečným řešením problému domácího násilí, ale pouze určitý mezičas pro ohroženou osobu, není to řešení definitivní, jedná se pouze o odvrácení aktuálně hrozícího nebezpečí, kdy se dává

³⁸ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, VITOUŠOVÁ, Petra, *Domácí násilí – nová legislativa první rok v praxi. Kriminologický sborník*, 2008, č. 3, s. 3

³⁹ DURDÍK, Tomáš, VITOUŠOVÁ, Petra, *Bílý kruh bezpečí: Zákon na ochranu před domácím násilím* [online] 2010 [cit. 28.srpna 2010], dostupné z WWW: http://www.bkb.cz/news.php?action=showNews&id_categoryNode=401

ohrožené osobě prostor pro započetí procesu, jež jí může v konečném důsledku pomoci, jak uvádí HOŇOVÁ⁴⁰.

Bohužel však může dojít k tomu, že proces, který je nastartován vykázaním ze společného obydlí, se na základě nějakého důvodu zastaví. Může dojít k tomu, že ohrožená osoba nakonec od svého jednání odstoupí, neboť nenajde vůli zmíněnou situaci řešit. Stejně tak se může stát, že návrh na vydání předběžného opatření může být zamítnut. Pak je ale zřejmé, že hrozí výrazné nebezpečí, že násilná osoba bude ve společném obydlí ve svém jednání nejen pokračovat, ale může ho i stupňovat. Nicméně je třeba říci, že vykázaní může být použito i opakovaně.

4.2 Zásady vykázaní

Na základě důvodové zprávy k zákonu na ochranu před domácím násilím lze určit základní specifické zásady institutu vykázaní, které si zde představíme.

4.2.1 Zásada prevence

K zásadě prevence je opět nutné uvést, že institut vykázaní má preventivní charakter, nedochází tedy až k reakci na násilí, které je v rozvinutém stádiu či na spáchání trestného činu. Tomu tak bylo dříve, kdy v českém právu ještě institut vykázaní nebyl zakomponován. Institut vykázaní tak dokáže nejen ochránit ohroženou osobu před dalšími útoky násilné osoby, ale také může pozitivně, resp. nápravně působit na tuto osobu. Jedná se tedy o prevenci ve směru k ohrožené osobě, a to i směrem k možnému budoucímu nebezpečí⁴¹.

4.2.2 Zásada subsidiarity

Zásada subsidiarity úzce souvisí se zásadou prevence, neboť říká, že vykázaní je opatřením podpurným, protože se využívá ve chvíli, kdy nelze bezpečnost a ochranu

⁴⁰ HOŇOVÁ, Alena: VIA IURIS - Bulentin pro právo ve veřejném zájmu, Policejní vykázaní: od dobré teorie k dobré praxi [online] 2010 [cit. 30. října 2010]dostupné z WWW: <http://www.viaiuris.cz/index.php?p=msg&id=161>.

⁴¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona na ochranu před domácím násilím

ohrožené osoby dosáhnout jiným způsobem⁴², např. využitím prostředků zadržení či vazby, jež nabízí trestní řád. Pokud ale dojde k vážnějším útokům, je třeba vzít v potaz, že vykázaní je nedostačující a že je třeba přistoupit k razantnějším opatřením.

4.2.3 Zásada priority práv

Zvláštnost problematiky vykázaní je v tom, že na rozdíl od jiných deliktů je tento spojen často s nemožností oběti odejít z místa násilí, neboť obydlí je společné a oběť jednoduše nemá kam jít. Je to jediné útočiště této osoby a řešení problému násilí je pak o to složitější, i kdy má tato osoba potřebu a chuť tento problém řešit.

Pokud se na problém podíváme z druhé strany, zjistíme, že může dojít k zásahu do zaručených práv násilné osoby, neboť může být majitelem nemovitosti, ve které se nachází společná domácnost. Jelikož musí společnou domácnost při institutu vykázní opustit, jsou zasažena jeho vlastnická práva nebo práva nedotknutelnosti obydlí, jak uvádí GERLOCH⁴³ a další. Je však třeba respektovat i práva ohrožené osoby, kdy platí dle Listiny základních práva a svobod nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, zákaz týrání či nelidského krutého zacházení apod.

4.2.4 Zásada přiměřenosti

Právní úprava vykázaní musí být postavena na zásadě přiměřenosti, což znamená, že zásah musí být maximálně efektivní a musí minimálně omezovat práva násilné osoby, resp. je omezovat jen v rozsahu nezbytně nutném. Obzvláště je třeba přihlížet k právům např. handicapovaných lidí či nezletilých⁴⁴.

4.2.5 Zásada informovanosti

Aby mohl celý systém vykázaní účinně fungovat, je nezbytná vzájemná informovanost mezi policií (a i jejími jednotlivými orgány), intervenčními centry a orgány sociální ochrany dětí atd. Pokud je dobrý přehled o jednotlivých výjezdech

⁴² Důvodová zpráva k návrhu zákona na ochranu před domácím násilím

⁴³ GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK Jiří, ZOUBEK, Vladimír, *Ústavní systém České republiky*. Prospektum, s.r.o. Praha 1994, 240 s. ISBN 80-85431-85-8, str. 183-184

a hlášení, může to vést k efektivnímu uplatňování institutu vykázání a policista, má-li informace o případech z minulosti, se může lépe rozhodovat.

4.3 Doba vykázání

Na základě zákona č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, má policista pověření vydat rozhodnutí o vykázání násilné osoby ze společného obydlí (včetně bezprostředního okolí) ve lhůtě 10 dnů. Tato lhůta začíná běžet od následujícího dne po dni, kdy toto rozhodnutí bylo vydáno. Konec této lhůty nastává o půlnoci desátého dne. V rámci běhu této lhůty má ohrožená osoba na základě zákona č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu právo podat, pokud to vyžaduje bezpečnost ohrožené osoby, návrh na vydání předběžného opatření, jež spočívá v povinném opuštění násilné osoby společné obydlí a zákazu vstupu do tohoto obydlí i bezprostředního okolí. Návrh na vydání předběžného opatření se podává u příslušného soudu a lhůta je pak prodloužena do doby, než soud pravomocně rozhodne.

Předběžné opatření soudu má lhůtu jednoho měsíce a počítá se ode dne následujícího po dni, kdy uplynula zákonná lhůta 10 dnů. Jestliže dojde k tomu, že je v této lhůtě podán návrh od ohrožené osoby na prodloužení doby předběžného opatření, může být tato lhůta soudem prodloužena až na jeden rok⁴⁵.

⁴⁴ Důvodová zpráva k návrhu zákona na ochranu před domácím násilím

⁴⁵ Československo. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 občanský soudní řád. In Sbíрка zákonů, Československá socialistická republika. 1963, částka 56, s. 391. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&What=Rok>

5 Činnost policie při vykázání

5.1 Situace na místě incidentu

Jakmile dojde k oznámení domácího násilí, vyjede na místo činu policejní hlídka. Policista, který má výjezd k případu domácího násilí, nikdy nejede sám a má ze své funkce právo společné obydlí prohlídnout. Důležité je, aby incident domácího násilí posuzoval policista, který je na řešení domácího násilí řádně proškolen.⁴⁶

Po příjezdu policie na místo je třeba získat co nejvíce informací a tyto vyhodnotit tak, aby mohli policisté správně zvolit taktiku, kterou zakročí. Je třeba dbát ostražitosti, aby se nevystavili možnému zbytečnému útoku a pro případ, že by k nějakému došlo, aby na něj byli připraveni. Problém je v tom, že situace je vždy jedinečná a těžko předvídatelná jde jen těžko odhadnout budoucí vývoj. Jednotný postup tak nelze efektivně připravit. Pokud na místě policista zjistí, že ohrožená osoba volá o pomoc či že je uvnitř obydlí velký hluk, křik, slyší nadávky či ničení nábytku, má policista oprávnění vstoupit do společného obydlí i bez souhlasu uživatelů.

Je-li to v dané situaci možné, policista se snaží kontaktovat osobu, která incident nahlásila, což je důležité pro získání aktuálních informací, jež se týkají situací na místě a též informací o násilné osobě. Pokud jde o to, že incident oznamuje přímo ohrožená osoba nebo jiný uživatel společného obydlí, policista od nich vyžádá souhlas ke vstupu do společného obydlí. Ke vstupu do společného obydlí postačí vždy souhlas kteréhokoliv uživatele tohoto obydlí⁴⁷.

V praxi se však může stát, že nedojde k udělení souhlasu ke vstupu policie do obydlí z toho důvodu, že ohrožená osoba vůbec nebude mít možnost tento souhlas udělit. Je to hlavně z toho důvodu, že ohrožená osoba se nedostane s policisty do styku, násilná osoba ji může držet mimo dosah policie. V tom případě se může stát, a často se i stává, že pokus policie o navázání kontaktu po příjezdu na místo incidentu je marná. Dveře jsou v tu chvíli zavřené a policisté stojí před otázkou, co dál.

⁴⁶ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200/2008

⁴⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta ČR č. 179/2006

Nemá-li policista možnost domnívat se, že existuje jakékoliv ohrožení, kontaktuje operační středisko, jež se znovu pokouší navázat kontakt s ohroženou osobou, tentokrát telefonicky. Dále pak musí posoudit situaci a zvážit další úkony dle právních předpisů. Může se dle zákona rozhodnout vstoupit do obydlí: *Policista je oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti*⁴⁸.

5.2 Vstup do společného obydlí

Dispečer má často informace, které může poskytnout policistovi. Na základě těchto informací tak policista získá oprávnění vstoupit do společného obydlí. Jedná se hlavně o to, že dispečer při telefonátu s ohroženou osobou slyší výhrůžky, útoky, křik, nadávky apod. Na základě toho pak lze usoudit, že stále trvá hrozba útoku a vstoupí do obydlí. Pokud neexistují důvodné předpoklady, na základě kterých by policisté mohli vstoupit do společného obydlí a nedaří se navázat kontakt s ohroženou osobou, zkusí dispečer operačního střediska znovu kontaktovat ohroženou osobu. Policista se následně snaží od sebe oddělit fyzicky i h z hlediska doslechu násilnou a ohroženou osobu hlavně z těchto důvodů:

- aby se zabránilo další možnosti napadené ohrožené osoby osobou násilnou
- aby bylo zamezeno ovlivňování výpovědi ohrožené osoby
- aby došlo u klidnění celkové situace

Po vstupu do obydlí je nezbytné nejprve zajistit bezpečnost všech osoba a zjistit, zda nedošlo ke škodě na zdraví zúčastněných osob, popřípadě poskytnout první pomoc a přivolat odbornou zdravotnickou pomoc. Pozornost policisty v případech domácího násilí musí být přednostně zaměřena na pomoc ohrožené osobě a zastavení dalšího násilí.

⁴⁸ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4094-4095. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

Mezi základní úkony na místě by mělo patřit hlavně⁴⁹:

- analýza situace, zjištění zdravotního a psychického stavu oběti, stejně tak i pachatele a zajistit na základě právních prostředků protiprávní stav
- zajistit bezpečnost všech osob na místě incidentu
- zajistit bezpečnost vlastní osoby
- separovat od sebe jednotlivé strany incidentu
- zajistit veškeré informace od oběti, pachatele a svědků
- zjistit informace, zda jsou v domácnosti děti a popř. kde se nacházejí
- ověřit totožnost účastníků incidentů i svědků
- přijmout adekvátní opatření vůči pachateli i oběti
- zadokumentovat a popsat vzniklá zranění, poškození oděvu či bytu

5.3 SARA DN

Policista musí na základě podání vysvětlení zúčastněných osob, obhlídky prostor a na místě provedených lustrací z dostupných policejních evidencí rozhodnout, jaký bude postup, správně vyhodnotit situaci. Aby mohlo být domácí násilí řádně identifikováno, byla vypracována metodická pomůcka zvaná SARA DN, na jejíž základě lze domácí násilí určit. Jedná se o 15 otázek, na základě kterých je tato identifikace možná. Nicméně konečné rozhodnutí musí učinit vždy policista. Otázky jsou rozdělené do třech oddílů, jedná se o:

- dotazování na otázky týkající se násilí ve vztahu k blízké osobě
 - Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?
 - Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?
 - Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?
 - Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?
 - Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?

⁴⁹ Metodický pokyn ředitele Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR č. 2/2004

- dotazování na obecné sklony násilné osoby k násilí:
 - Dopouští se obecné kriminality?
 - Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?
 - Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?
 - Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi?
 - Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?

- dotazování na zranitelnost ohrožené osoby
 - Chová se ohrožená osoba rozporuplně?
 - Má z násilné osoby extrémní strach?
 - Umí si ohrožená osoba zajistit bezpečí?
 - Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu?
 - Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?

Na otázky může dle aktuální situace odpovídat ohrožená osoba, oznamovatel (např. soused) nebo i násilná osoba.

5.4 Vyhodnocení situace

Policista na místě vyhodnocuje pouze možnost opakování dalších útoků ze strany násilné osoby, nehodnotí v tu chvíli právní kvalifikaci případného trestného činu. Pokud převažují odpovědi „ano“ a má policista potvrzené, že se jedná o opakované násilí, resp. vyhodnotí vysoký stupeň nebezpečnosti násilné osoby, uplatní proti této osobě institut vykázání. K právní kvalifikaci chování násilné osoby či k přestupkovému řízení dochází až následně. Policista vždy musí využít vlastní úvahu v daném kontextu a sledu událostí. Dle SARA DN může být zdrojem informací, tj. osobou, která na dotazník odpoví:

- ohrožená osoba

- násilná osoba
- třetí strana (oznamovatel, např. soused atd.).

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží policistovi k tomu, aby se dokázal rychle a správně rozhodnout. Otázky se pokládají v kontextu s proběhlým incidentem, nicméně je třeba se zajímat i případné incidenty předchozí, neboť domácí násilí je často kontinuální záležitostí. Písemný záznam odpovědí není nutný, pokud je to možné, volí se záznam zvukový. Vždy je nutné při řešení incidentu na místě volit takové kroky, které nejlépe odpovídají dané situaci tak, aby ohrožená osoba byla v dané situaci v maximálním bezpečí. Pokud si to tedy vyžaduje situace, je možné⁵⁰:

- povolat další policisty
- zvážit institut vykázání
- zvážit opatření podle trestního řádu či zákona o policii ČR
- předat ohrožené osobě kontakt na DONA linku
- poučit ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- doporučit ohrožené osobě jiné bezpečné místo či nějaký azyl
- atd.

Pokud policista zjistí, dle JELÍNKA a SOVÁKA⁵¹, že ve společném obydlí žije nezletilá osoba, je jeho povinností zjistit, zda jednání násilné osoby současně nenaplnuje skutkovou podstatu trestného činu týrání svěřené osoby, případně trestného činu ohrožování výchovy mládeže. Než policista dojde k samotnému rozhodnutí i vykázání, je povinen ústně oznámit násilné osobě, že je proti ní zahájeno řízení o vykázání ze společného obydlí.

5.5 Vykázání

Platí-li, že je splněna podmínka hrozby nebezpečného útoku a nebo hrozby zvlášť závažného útoku a pokud incident vykazuje znaky, jež jsou typické pro domácí násilí, policista využije institutu vykázání a násilnou osobu vykáže: *Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně*

⁵⁰ Příručka SARA DN

předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.⁵²

Policista zároveň musí splnit povinnost oznámit ústně vykázání jak násilné osobě, tak osobě ohrožené a zároveň je poučit o jejich právech a povinnostech: *„Policista je povinen před provedením úkonu poučit osobu dotčenou úkonem o právních důvodech provedení úkonu, a jde-li o úkon spojený se zásahem do práv nebo svobod osoby, také o jejich právech a povinnostech. Pokud poučení brání povaha a okolnosti úkonu, poučí nebo zajistí toto poučení ihned, jakmile to okolnosti dovolí“⁵³. Pokud je vykázána osoba nepřítomna, učiní toto policista při prvním kontaktu s touto osobou.*

O tomto vyhotoví potvrzení o vykázání a toto včetně písemného poučení předává obou zúčastněným stranám incidentu. Také musí obě osoby poučit o možnosti převzetí kopie úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie. Své rozhodnutí policista sdělí příslušnému operačnímu středisku, kde je možné si ověřit provedení vykázání dle § 45 policejního zákona: *„ověřovat provedení vykázání zejména na čísle tísňového volání 158“⁵⁴. O vykázání musí policista vyhotovit úřední záznam. Jako součást tohoto záznamu může být i zmínka o tom, že vykázána osoba odmítla převzít potvrzení o vykázání či že odmítla převzetí tohoto vykázání podepsat⁵⁵. Další povinností policisty je předání úředního záznamu o vykázání do 24 hodin od vstupu do společného obydlí příslušnému intervenčnímu centru a soudu, který je příslušný k vydání rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření. Stejně tak musí tuto*

⁵¹ JELÍNEK, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, *Trestní zákon a trestní řád: Poznámkové vydání s judikaturou*, 2. vydání, Praha: Linde, 2001, 897 s., ISBN 80-7201-304-1, str. 221

⁵² Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4095-4096. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

⁵³ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4088. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

⁵⁴ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

⁵⁵ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4095-4096. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

kopii zaslat orgánu sociálně právní ochrany dětí, pokud dítě či nezletilá osoba ve společné domácnosti žije.

Následně musí policista vykázanou osobu vyzvat, aby mu vydala všechny klíče od společného obydlí, jež má k dispozici (v případě, že vykázaná osoba u sebe žádné klíče od společného obydlí nemá, musí toto policista zaznamenat v potvrzení o vykázání a musí též uvést důvody, proč vykázaná osoba u sebe neměla klíče⁵⁶) a musí ji i poučit, jaké následky by mohly přijít při neuposlechnutí výzvy. Vykázaná osoba má právo si ze společného obydlí vzít⁵⁷:

- cennosti, osobní doklad
- věci osobní potřeby
- věci nezbytné pro podnikání či pro výkon povolání (toto lze uplatnit pouze jednou a v přítomnosti policisty, ohrožená osoba musí být policistou o výkonu tohoto práva dopředu informována)

Rozsah osobních potřeb není nikde stanoven, platí však určitý seznam věcí, které jsou vždy vyloučeny z „výkonu rozhodnutí“. Jde o věci, které osoba nezbytně potřebuje, aby zajistila své hmotné či zdravotní potřeby a aby mohla plnit své pracovní úkoly, tzn. jedná o základní hygienické či zdravotní potřeby, oblečení, mobilní telefon, určitou finanční hotovost atp. Po vykázání si policista od ohrožené a vykázané osoby vyžádá telefonní kontakt a doručovací adresu, na kterou jim bude v době platnosti vykázání doručována pošta.

Dále policista poučí vykázanou osobu o jejích právech a povinnostech a o tom, že jako policie jedná na základě zákona, resp. využívá oprávnění vykázání ze společného obydlí a jeho bezprostředního okolí. Toto okolí je třeba jasně vymezit na základě vzniklé situace a hlavně ho přesně definovat dle daného místa, např. dvorek, zahrada, chodba... Takto vymezené okolí je jasně dané a lze si plnění či neplnění vykázání lehce ověřit a je též možné ho lépe vymáhat.

⁵⁶ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200/2008 o provádění vykázání

⁵⁷ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

Pokud násilná osoba nesouhlasí s vykázáním či postupem nebo chováním policistů při vykazování, může podat proti tomuto námitky, o čem musí být též policistou poučen. Tyto námitky může podat písemně ve lhůtě 3 dnů ode dne, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázání. Potvrzení o vykázání říká, že policista využil svého práva podle § 44 zákona č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, vykázat násilnou osobu ze společného obydlí a bezprostředního okolí na 10 dnů. V potvrzení musí policista uvést základní osobní údaje týkající se vykázané osoby (jedná se o jméno a příjmení, státní příslušnost, datum narození, adresa trvalého pobytu a telefon). Do potvrzení musí policista specifikovat společné obydlí, ze kterého byla násilná osoba vykázána. Stejně tak musí do potvrzení policista uvést údaje o ohrožené osobě včetně jejího trvalého pobytu. Je nutné, aby v potvrzení bylo stanoveno a vymezeno společné obydlí a okolí, na které se vykázání vztahuje. Zaznamenávají se i námitky vykázané osoby, pokud je tato ihned vznesena.

Podle zákona č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, je nutné při provádění vykázání zajistit přítomnost "třetí", nezúčastněné osoby, nicméně je důležité vycházet z kontextu nastalé situace. Např. je možné pořídat oznamovatele případu, pokud není současně členem inkriminované domácnosti, kde k násilí došlo. Možné je též požádat souseda nebo jinou vhodnou osobu. Není vhodné za tyto nezúčastněné osoby pojímat členy společné domácnosti, neboť v budoucnu může vyvstat podezření o uvádění nepravdivých údajů, hlavně s ohledem na budoucí možné přestupové či trestní řízení. Pokud však nezúčastněnou osobu nelze najít, je možné úkon provést i bez ní v případě, kdy hrozí nebezpečí z prodlení. Je však třeba zdůraznit, že toto nesmí být pravidlem. Může nastat i případ, že se násilná osoba již v obydlí nenachází. Pak je povinností policisty udělat taková opatření, aby této osobě mohlo být sděleno rozhodnutí o vykázání. Je tedy třeba požádat ohroženou osobu či někoho jiného o sdělení telefonního čísla, místa zaměstnání či místa, kde se často zdržuje. Stát se může i to, že se násilná osoba o vykázání dozví z jiného zdroje, než od policisty. V tom případě má právo si tuto informaci ověřit na lince 158.

Jak jsem již uvedl, vykázání je opatření preventivního charakteru a policista nepřihlíží v dané chvíli k právní klasifikaci jednání násilné osoby. Má však povinnosti

učinit neodkladné úkony na místě, pokud je dán některý ze zákonných důvodů. Je možné násilně osobě i omezit osobní svobodu, pokud např.:

- je násilná osoba pod vlivem alkoholu a je možné ji umístit na protialkoholní záchytnou stanici⁵⁸
- je třeba dle HORZINKOVÉ a ČECHMÁNKA násilnou osobu zajistit na základě zákonných podmínek a pokud je to nezbytné, např.: ...*"svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek..."*⁵⁹
- je třeba násilnou osobu zadržet: *"Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některý z důvodů vazby, policejní orgán v naléhavých případech zadržet, i když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání..."*⁶⁰

Nastanou i situace, kdy incident vznikne mimo společné obydlí, neboť místo útoku nemusí být jen toto místo, ale může jít např. o hotel, pension, chatu...I v tomto případě je možné použít institut vykázání (viz. dále).

O vykázání je policista povinen sepsat úřední záznam, kde nesmí chybět:

- osobní a kontaktní údaje osoby ohrožené
- osobní a kontaktní údaje osoby násilné
- specifikace společného obydlí a bezprostředního okolí, na které se vztahuje vykázání
- vztahy násilné a ohrožené osoby
- počet nezletilých osob, které se nachází ve společného obydlí, jejich trvalé bydliště a jejich osobní údaje
- odůvodnění vykázání

⁵⁸ Česko. Zákon č. 379 ze dne 19. srpna 2005 o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. In Sbirka zákonů, Česká republika. 2005, částka 133, s. 7096 – 7097. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2005&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=6>

⁵⁹ HORZINKOVÁ, Eva, ČECHMÁNEK, Břetislav, *Zákon o Policii České republiky a související předpisy*, 1. vydání, Praha: Eurounion, 1999, 204 s., ISBN 80-85858-82-7, str. 57

⁶⁰ Československo. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 občanský soudní řád. In Sbirka zákonů, Československá socialistická republika. 1963, částka 56, s. 391. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&What=Rok>

Nyní pro zajímavost nahlédněme do statistik Krajského ředitelství Policie ČR v jižních Čechách.

Tabulka č. 1: Počet vykázaní v Jihočeském kraji v prvním pololetí 2010

Počet použití institutu vykázaní 1-6/2010	
<i>Územní odbor</i>	<i>Počet</i>
České Budějovice	12
Český Krumlov	6
Jindřichův Hradec	4
Písek	2
Prachatice	4
Tábor	4
Strakonice	3
Celkem	35

Zdroj: statistika Krajského ředitelství Jihočeského kraje

V tomto kraji v rámci prvního pololetí tedy bylo vykázano ze společného obydlí 35 osob a nutno dodat, že ve všech případech se jednalo o muže. Nyní si představíme tabulky, které nám komplexně shrnou počet vykázaní v rámci jednotlivých krajů v letech 2009 a 2010.

Tabulka č. 2: Počet vykázaní v roce 2009 podle krajů

PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ DLE KRAJŮ V ROCE 2009													
Kraj / měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Jihočeský	6	5	2	1	5	3	4	3	0	3	1	2	35
Jihomoravský	8	6	10	8	6	6	5	7	10	3	5	8	82
Karlovarský	4	2	4	5	6	4	1	8	7	2	4	2	49
Královéhradecký	1	3	0	3	2	1	0	1	1	0	3	1	16
Liberecký	1	6	11	9	5	5	6	3	3	7	3	9	68
Moravskoslezský	8	12	14	9	8	7	9	11	9	6	11	7	111
Olomoucký	3	2	8	2	3	4	5	2	5	3	4	2	43
Pardubický	1	2	5	5	4	6	4	6	1	4	1	5	44
Plzeňský	1	1	4	0	0	1	3	1	0	1	1	1	14
Hlavní město Praha	5	7	6	4	4	4	1	2	6	4	2	3	48
Středočeský	8	10	5	7	9	3	1	4	4	2	1	5	59
Ústecký	12	15	13	7	15	12	14	8	8	7	10	13	134
Vysočina	2	3	3	5	4	5	2	2	2	4	3	4	39
Zlínský	3	4	8	3	5	1	4	1	2	1	2	2	36
Celkem vykázaní	63	78	93	68	76	62	59	59	58	47	51	64	778

Zdroj: statistika Bílého kruhu bezpečí

Tabulka č. 3: Počet vykázání v roce 2010 podle krajů

PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ DLE KRAJŮ V ROCE 2010													
Kraj / měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Jihočeský	3	5	16	9	7	9	6	6	4	5	5		75
Jihomoravský	9	9	6	9	11	7	5	4	1	12	3		76
Karlovarský	3	4	7	4	13	3	10	9	7	2	10		72
Královéhradecký	0	3	1	4	5	8	9	3	3	2	3		41
Liberecký	4	3	9	2	5	3	5	5	7	7	5		55
Moravskoslezský	7	14	14	5	13	8	11	8	6	6	6		98
Olomoucký	1	3	6	7	7	8	8	2	6	8	2		58
Pardubický	2	12	12	11	7	5	3	5	6	4	4		71
Plzeňský	3	3	4	5	0	3	2	1	1	2	2		26
Hlavní město Praha	6	13	16	14	7	6	5	6	6	11	7		97
Středočeský	6	3	4	8	8	11	4	6	3	5	1		59
Ústecký	15	10	21	4	8	9	9	7	12	11	18		124
Vysočina	4	7	6	6	2	3	3	5	2	6	3		47
Zlínský	4	3	6	4	6	6	5	4	7	13	7		65
Celkem vykázání	67	92	128	92	99	89	85	71	71	94	76	0	964

Zdroj: statistika Bílého kruhu bezpečí

Při porovnání předešlých tabulek nám nemůže uniknout, že počet vykázání se v roce 2010 dramaticky zvýšil, a to i přesto, že v tabulce, jež se týká roku 2010 ještě nejsou zahrnutá prosincová data.

5.6 Kontrola dodržení vykázání

Policista má za povinnost dle § 47 zákona č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, provést kontrolu, zákon totiž uvádí: „*Policista ve lhůtě 3 dnů od vykázání provede kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykázání*“⁶¹. Smyslem kontroly by mělo být ověření si, zda dochází k dodržování povinností, jež plynou z vykázání. Policista tedy musí zkontrolovat, zda se vykázaná osoba nenachází ve společném obydlí a nebo v jeho blízkém okolí, na které se též vztahovalo vykázání. Stejně tak kontroluje, zda se vykázaná osoba nepřichází do styku a kontaktu s ohroženou osobou. Lhůta, jak bylo citováno výše, je stanovena na 3 dny od vykázání ze společného obydlí. Kontrolu by měl vykonat ten policista, která násilnou

⁶¹ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096-4097. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

osobu se společného obydlí vykázal. Pokud toto není možné, je pověřen jiný policista. O kontrole musí policista ohroženou osobu bezprostředně před kontrolou uvědomit a tato též musí být vyzvána ke spolupráci s policistou, též musí umožnit vstup do obydlí.

Samozřejmě se může stát, že policista zjistí, že se ve společném obydlí nachází vykázaná osoba, jíž je vstup do obydlí a přilehlého prostoru zakázán. V tom případě vyzve policista tuto osobu, aby okamžitě daný prostor opustila a pokud tak vykázaná osoba, jež vykázání porušila, neučiní, je v tu chvíli policista oprávněn použít donucovací prostředky za účelem vykázání. Vykázaná osoba musí být před použitím donucovacích prostředků poučena. Pokud k tomuto porušení vykázání dojde, policista podává podnět k zahájení přestupkového řízení. Může zahájit i trestní řízení, a to s přihlédnutím k opakovanosti, kterým docházelo k maření vykázání vykázanou osobou. Přestupku nebo trestného činu by se samozřejmě dopustila i ohrožená osoba, pokud by vykázané osobě umožnila vstup do společného obydlí ve lhůtě, ve které platí zákaz vstupu do obydlí pro vykázanou osobu. Po vykonané kontrole a jejích závěrech je policista povinen sepsal úřední záznam, jak uvádí HORZINKOVÁ a ČECHMÁNEK⁶². Tento úřední záznam musí obsahovat tyto náležitosti:

- informace, zda vykázaná osoba dodržela své povinnosti vyplývající z vykázání, tzn. zda se tato osoba nenachází ve společné domácnosti či bezprostředním okolí a zda tato osoba přerušila styk s osobou ohroženou
- všechny skutečnosti, které by mohly vést k zahájení trestního stíhání nebo řízení o přestupku
- další skutečnosti, které policista zjistil při kontrole

⁶² HORZINKOVÁ, Eva, ČECHMÁNEK, Břetislav, *Zákon o Policii České republiky a související předpisy*, 1. vydání, Praha: Eurounion, 1999, 204 s., ISBN 80-85858-82-7, str. 80

6 Povolené omezení osobní svobody

V rámci institutu vykázání je též nutné se také věnovat omezení osobní svobody, resp. osobní svobodě jako takové. Osobní svoboda není nikde přímo definovaná, pohled na osobní svobodu se postupem času vyvíjel, vyvíjelo se i vnímání osobní svobody. Otázkou je, zda je tento pojem vůbec jednoznačně definovatelný a co by bylo jeho obsahem. Obsah osobní svobody je velice široký, záleží vždy na mnoha faktorech a různých úhlech pohledu. Český právní řád určitým způsobem s pojmem osobní svobody pracuje, nicméně pokud se podíváme na osobní svobodu s odstupem, zjistíme, že na ni lze nahlížet jak z pohledu konkrétního jednotlivce, tak i z pohledu společnosti.

Nikdy totiž nelze zapomenout na to, že každý jedinec jako fyzická osoba má svoje práva, je z pohledu osobní svobody nedotknutelný. Z obecného hlediska musí být zachována jeho lidská důstojnost a osobní svoboda. Pravidlo je to obecné, osobní svobodu má jak osoba ohrožená, tak osoba násilná. Z tohoto pohledu je nutné se na tento problém dívat, protože osobní svobodu nelze bezdůvodně upřít žádné z těchto stran. Jakékoliv domácí násilí pak lze bezpodmínečně chápat jako bezprecedentní zásah do osobní svobody a nedotknutelnosti člověka. I když domácí násilí má mnoho forem, každou z nich lze považovat za zásah do lidské svobody a nedotknutelnosti. K tomu nemusí dojít pouze a jen fyzickým napadením osoby, ale také jinými formami. Dle PAVLÍČKA⁶³ Nejde zde o způsob zásahu do integrity člověka ale o to, co je dané osobě způsobeno.

Pokud se podíváme na osobní svobodu z obecného pohledu, můžeme ji určit jako obecnou svobodu jedince, a to jak ve smyslu, jeho chování a projevování, tak ve smyslu jeho smýšlení, resp. svědomí. Oboje jdou ruku v ruce, neboť pokud se necítíme svobodně uvnitř, často ani svobodně nejedná a naopak, pokud nejednáme svobodně, doléhá to též na naši svobodu vnitřní. Pokud nějaká vnější moc zasáhne do naší svobody tím, že ji nějakým způsobem usměrňuje, reguluje či sama utváří, je to již omezení naší svobody. Pokud bychom chtěli svobodu vymežit negativně, můžeme říci, že se jedná o nepřítomnost jakékoliv síly, která nás nějak omezuje či k něčemu nutí, jak uvádí

⁶³PAVLÍČEK, Václav, a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky. 2 díl. Práva a svobody. Komentář. 2 vydání.* Praha: Linde Praha a.s., 1999, 871 s., ISBN 80-7201-000-X, str. 77

BERLIN⁶⁴. Zde jde tedy hlavně o vnější aspekty svobody (naše konání) – nikdo nás neomezuje. Podíváme-li se na aspekty vnitřní, nabízí se definice pozitivní, tzn. sami si svobodně řídíme svoje konání a své myšlení. Za omezení osobní svobody se však nepovažují přirozené překážky typu zdravotních omezení, fyzických možností atd., jak uvádí BERLIN⁶⁵

Násilná osoba dle GERLOCHA⁶⁶ tak ohrožuje práva oběti, které jsou stanovena v Listině základních práv a svobod. V článku 7 stojí, že: „nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.“⁶⁷ Pokud dojde k vykazání, v tu chvíli se jedná i o zásah do práv násilné osoby. Je však zde velký rozdíl. Zatímco násilná osoba omezuje práva osoby ohrožené naprosto svévolně a ze svého vlastního popudu, v případě vykazání je k tomu stát, na základě citované věty ze článku 7 („...je zaručena...“) povinen, tzn. stát je povinen osobní svobodu zaručit, resp. garantovat. Nedotknutelnost osoby je tedy právo chráněné a ústavně proklamované, její integrita musí být zachována a platí zákaz tuto integritu porušovat. Podle PAVLÍČKA⁶⁸ orgán státu může zasahovat do sféry osobní svobody a nedotknutelnosti jedince jen na základě zákona, a i tyto zákony, jež upravují osobní svobody, resp. nějakým způsobem do ní zasahují, musí takto činit jenom nezbytně nutné míře.

Přesto se pokusme osobní svobodu nějakým způsobem pospat či definovat. V tom nejširším smyslu lze říci, že osobní svoboda je takový stav člověka, kdy nedochází k omezení je chování nějakým násilím či donucením, které nemá podklad v zákonné úpravě. Jedná se tedy o takový stav, kdy se člověk může svobodně pohybovat a volně se rozhodovat, aniž by mu cokoliv a kdokoliv bránil nedovoleným

⁶⁴ BERLIN, Isaiah, *Čtyři eseje o svobodě*, Přeložil Martin Pokorný. 1. vydání Praha: Prostor, s.r.o. 1999. 336 s. ISBN 80-7260-004-4, str. 219

⁶⁵ BERLIN, Isaiah, *Čtyři eseje o svobodě*, Přeložil Martin Pokorný. 1. vydání Praha: Prostor, s.r.o. 1999. 336 s. ISBN 80-7260-004-4, str. 219

⁶⁶ GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK Jiří, ZOUBEK, Vladimír, *Ústavní systém České republiky*. Prospektum, s.r.o. Praha 1994, 240 s. ISBN 80-85431-85-8, str. 180

⁶⁷ GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK Jiří, ZOUBEK, Vladimír, *Ústavní systém České republiky*. Prospektum, s.r.o. Praha 1994, 240 s. ISBN 80-85431-85-8, str. 180

⁶⁸ PAVLÍČEK, Václav, a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky. 2 díl. Práva a svobody. Komentář*. 2. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 1999, 871 s., ISBN 80-7201-000-X, str. 77

a zákonem nepodloženým jednáním v jakémkoliv jeho chování, jak uvádí PAVLÍČEK⁶⁹.

Je jasné, že první impuls problému omezení osobní svobody v rámci této problematiky je ze strany násilné osoby, neboť tato nutí oběť, aby něco konala, strpěla atd. Omezuje její osobní svobodu. Až toto konání, jehož důsledkem může být vykázání ze společného obydlí, má za následek omezení osobní svobody násilné (posléze vykazané) osoby. I když je zjevné, že k omezení osobní svobody dojde, resp. je porušen článek 8, odst. 1 Listiny, musíme konstatovat, že k porušení odst. 2 – 6 nedochází. V tomto případě jde hlavně o zásahy do osobní svobody směrem od státní moci, kdy tyto zásahy musí být vždy zákonně podloženy, musí být stanoveny určité podmínky, kdy k omezení může dojít. Navíc institut vykázání lze použít pouze v případě, kdy jsou splněny výše citované 4 základní znaky domácího násilí. Navíc často dochází v rámci domácího násilí i k naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu týrání: „*Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společně obývaném bytě nebo domě, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta*“.⁷⁰ V tu chvíli jedná tato osoba protiprávně a policista může dle odkazu HORZINKOVÉ a ČECHMÁNKA využít zákonné podmínky a omezit osobu na svobodě, např. podle § 26 zákona č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů: „*Policista je oprávněn zajistit osobu, která svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek*“.⁷¹

⁶⁹ PAVLÍČEK, Václav, a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky. 2 díl. Práva a svobody. Komentář. 2. vydání.* Praha: Linde Praha a.s., 1999, 871 s., ISBN 80-7201-000-X, str. 86

⁷⁰ JELÍNEK, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, *Trestní zákon a trestní řád: Poznámkové vydání s judikaturou, 2. vydání,* Praha: Linde, 2001, 897 s., ISBN 80-7201-304-1, str. 219

⁷¹ HORZINKOVÁ, Eva, ČECHMÁNEK, Břetislav, *Zákon o Policii České republiky a související předpisy,* 1. vydání, Praha: Eurounion, 1999, 204 s., ISBN 80-85858-82-7, str. 84

7 Problematické souvislosti při aplikaci institutu vykázání v praxi

7.1 Násilná osoba - nezletilý

V tomto případě nastává otázka, jak má policista postupovat, pokud je násilnou osobou mladiství, či dokonce osoba, která je mladší 15 let. Projednávání těchto případů se řeší na základě specifického přístupu. Musí se při řízení ve věcech násilí mladistvých přihlížet k:

- věku
- rozumové a mravní vyspělosti této osoby
- zdravotnímu stavu
- atd.

Musí se též přihlížet k tomu, aby vývoj této osoby nebyl dále ohrožen, na druhou stranu musí být vyvozena jasná odpovědnost za spáchaný čin a řízení musí vést k tomu, že další činy se již nebudou opakovat, tj. je třeba též působit preventivně. Pokud dojde k tomu, že násilná osoba má méně než 15 let a existují důvody pro vykázání této osoby, je na policii, aby spravila místně příslušný sociálně právní odbor ochrany dětí. Je však si podle JELÍNKY třeba položit otázku⁷²:

- zda je chování této osoby nebezpečné do takové míry, že hrozí opakování útoku
- zda hrozí, že útoky budou eskalovat
- zda osoby, jež s touto osobou žijí ve společné domácnosti, nejsou schopny toto chování eliminovat či nějakým způsobem usměrnit

Pokud by k vykázání skutečně došlo, musel by se příslušník policie zabývat tím, kde by mladiství pobýval, neboť je povinen poskytnout součinnost ve smyslu § 45 zákona č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů: "*Policista poskytne vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího*

⁷² JELÍNEK, Jiří, a kol., *Problémy trestního postihu mladistvých*. Sborník. 1. vydání, Olomouc: UP Olomouc, 2003, 85s., ISBN 80-244-0793-0, str. 33

ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost."⁷³ V případě mladistvých či osob mladších 15 let však toto zřejmě nestačí, neboť je třeba, aby policie kontaktovala orgán sociálně právní ochrany dětí a tento by pak měl následně zajistit umístění násilné osoby v diagnostickém ústavu: *...Dále je povinen neprodleně vyrozumět orgán sociálně-právní ochrany dětí, který zajistí umístění mladistvého nebo osoby mladší 15 let v diagnostickém ústavu...*⁷⁴

7.2 Násilná osoba - matka malého dítěte

V tomto případě je nutné, aby policie komplexně zhodnotila nastalou situaci a konkrétní okolnosti případu. Vždy je třeba snažit se umístit dítě k druhému z rodičů či k příbuzným, v posledním případě pak kontaktovat orgán sociálně právní ochrany dětí. Je to však krajní případ v momentě, kdy k vykázaní (a např. i následnému omezení osobní svobody) skutečně dojde.

7.3 Ohrožená osoba je závislá na osobě násilné

Jedná se v zde hlavně o případy, kdy ohroženou osobou jsou staří či nemocní a nemohoucí lidé, jež jsou závislí na pomoci násilné osoby. Setkávají se zde dva problémy:

- aplikace institutu vykázaní v případě, kdy nastanou všechny důvody pro tento úkon
- zajištění pomoci ohrožené osobě, neboť tato se bez pomoci jiné osoby neobejde: *(„Je-li ohroženou osobou stará, nemohoucí nebo nemocná osoba, která je odkázána na péči či pomoc násilné osoby, jež má být vykázána, a nemůže-li péči či pomoc ohrožené osobě poskytnout jiná vhodná osoba, je policista povinen uvědomit příslušný odbor sociální péče obecního (městského) úřadu...“)*⁷⁵

⁷³ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbírnka zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

⁷⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179/2006

⁷⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179/2006

Je tak třeba buď vyhledat osobu, která se může o ohroženou osobu postarat, pokud to tato potřebuje, a pokud se nikdo nenajde, je na místě, aby policie poskytla součinnost při zajištění lékařského ošetření, hospitalizaci, informování intervenčního centra či uvědomění odboru sociální péče, jak uvádí BURIÁNEK.⁷⁶

7.4 Násilná osoba má živnost v objektu společného obydlí

Může se stát, že násilná osoba je podnikatel a z tohoto hlediska je tato osoba závislá na přístupu k objektu svého podnikání. Pak zde logicky vznikne problém v rámci vykazání, neboť tím, že je násilná osoba vykazána, nemá do objektu přístup. Řešením je možnost, že oba zmíněné prostory jde od sebe nějakým způsobem oddělit: *„V případě, že násilná osoba má ve společném obydlí místo svého podnikání, je možné vykazáním postihnout jen ten prostor, který slouží k bydlení, za podmínky, že tento prostor lze prakticky oddělit od prostoru určeného pro podnikání násilné osoby (např. uzavřením průchodu mezi těmito prostory apod.). Není-li takové oddělení možné, a pro vykazání jsou dány podmínky, vykáže policista násilnou osobu i z míst, která využívá ke svému podnikání.“*⁷⁷

7.5 Násilná osoba zaútočí mimo společné obydlí

Je samozřejmě možné, že k domácímu násilí může dojít i mimo společné obydlí (již bylo zmíněno výše, např. chata, hotel, atd.). V tomto případě dojde k vykazání ze společného obydlí, kde tyto osoby pobývají dlouhodobě, nejedná se o vykazání z prostor, kde jsou nyní, přechodně: *„Dojde-li k násilnému jednání mimo společné obydlí, např. v hotelu, na chatě apod., a jsou-li splněny podmínky pro vykazání, policista vykáže násilnou osobu ze společného obydlí, které tato osoba spolu s ohroženou osobou dlouhodobě obývá, nikoliv z prostoru, ve kterém tyto osoby pobývají pouze přechodně či krátkodobě, např. hotelový pokoj.“*⁷⁸

⁷⁶ BURIÁNEK, Jiří, a kol, Domácí násilí na mužích a seniorech.1. vydání, Praha: Triton, 2006, 108 s., ISBN 80-7254-914-6, str. 82

⁷⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179/2006

⁷⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179/2006

7.6 Násilná osoba je při vykázání již mimo obydlí

Existuje i možnost, že v době vykázání již není násilná osoba přítomna zákroku policisty ve společném obydlí, resp. při rozhodnutí o vykázání. Pak dojde k tomu, že policista oznámí rozhodnutí o vykázání až po návratu násilné osoby do společného obydlí. Je možnost toto rozhodnutí oznámit násilné osobě i v místě, kde se přechodně nebo i krátkodobě zdržuje (restaurace, ubytovna, hotel...).

7.7 Praktické problémy

Možná i proto, že institut vykázání je v českém právním řádu relativně krátkou dobu, vznikají zde určité praktické problémy s jeho využíváním, zejména tyto vznikaly těsně po jeho zavedení. Lze očekávat, že po určité době se celá problematika „usadí“ a že se stane nedílnou součástí právního řádu a standardního výkonu policejní práce tam, kde jeho použití bude třeba. Často se spíše nejednalo o problém vykázání jako takového, ale i problematiku domácího násilí, tj. jeho specifikaci, identifikaci apod. Pokud neexistoval zákon, který by upravoval domácí násilí, resp. který by obsahoval ustanovení o ochraně před domácím násilím, často bylo na policii hleděno v negativním smyslu. Setkávali jsme se s názory, že policii tuto problematiku neřeší, že ji nezajímá a že v podstatě na tento problém nahlíží jako na pouhý spor nebo dvěma osobami, které řeší svoji čistě soukromou záležitost. Policie tak mohla tyto záležitosti řešit např. domluvou a také tuto hojně využívala. To však vůbec nepodléhalo evidenci. Jak se situace postupně měnila v zákonné úpravě, měnila se i práce policie, která měla již k dispozici různé metodické pokyny. Policisté procházeli školeními a povědomost o domácím násilí byla větší jak uvnitř policie, tak i ve společnosti. Hlavní zmíněné školení a metodické pokyny pak pomohly policii při postupu a při řešení všech případů, která vykazovaly specifika domácího násilí⁷⁹.

V praxi můžeme narazit na další problémy. Jedná se hlavně o osobní přístup policisty na místě. Jde o to, jak přistupuje k problému, zda laxně či aktivně hodnotí danou situaci dle všech indicií. Může se totiž stát, že pokud přistoupí k případu odtažitě, a tyto tendence opravdu mohou v některých případech existovat, stává se pak, že

⁷⁹ Důvodová zpráva k návrhu zákona na ochranu před domácím násilím

dochází k nedostatečné nebo neúplné evidenci, neboť policista sice případ klasicky sepiše, ale aby se vyhnul další nezbytné administrativní práci, tento spis nepostoupí tam, kam by měl a násilné chování tak není řádně evidováno. V tuto chvíli se bohužel již nejedná o neznámou situaci a nedostatečné proškolení, ale o neochotu a profesní selhání v dané situaci. Problémem může být i nedodržování lhůt, které stanoví zákon. Podíváme-li se na zákon č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, § 47, dozvíme se že: *Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí zašle policista kopii úředního záznamu o vykázaní příslušnému intervenčnímu centru a soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu...*⁸⁰Tato lhůta byla takto stanovena i ve starém policejním zákoně a bohužel, někdy k porušování stanovené doby k zaslání záznamu intervenčnímu centru dochází.

Problém se také může skrývat v §44 výše zmíněného zákona, nebo spíše v naplnění, resp. nenaplnění tohoto ustanovení prací policisty. Zde se totiž uvádí: *Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného...*⁸¹ Problém bych zde viděl v předcházejících útocích. Tyto totiž vůbec nemusí být policistovi známy, neboť o nich není žádná evidence. Může pak hrozit, že policista k těmto existujícím, ale nezaevidovaným útokům při posuzování naplnění tohoto paragrafu nepřihlédne, neboť o nich neví a ani je nezjišťuje. Určitá posloupnost násilného chování totiž může existovat a dojde tak k naplnění ustanovení o předcházejících útocích a zákonné podmínky pro vykázaní tak splněny jsou. Povinností policisty pak je, aby prošetřil všechny historické souvislosti možného domácího násilí na základě svědectví sousedů, lékařských zpráv atd. Právě to může oběti násilí pomoci, neboť podpoří její odhodlání pro tomuto bojovat a nenechat se odradit. Pokud však policista, jež v evidenci předcházející útoky neshledá, nezajišťuje další svědectví a oběť odbude s tím, že nyní ještě dle zákona není naplněna

⁸⁰ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096-4097. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

⁸¹ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008, částka 91, s. 4096-4097. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

klauzule o předcházejících útocích, může to oběť odradit a dostat do ještě horší situace. I s tímto by měli policisté ke všem případům domácího násilí přistupovat.

7.8 Násilná osoba nerespektuje vykázání

Bohužel nastávají i případy, kdy je institut vykázání porušován a pak se tedy nabízí otázka, co činit, pokud je vykázání porušeno, tj. nedodrženo násilnou osobou. V první řadě může dojít k odporu ihned v počátku, kdy násilná osoba odmítne opustit prostor, ze kterého je policistou vykazována, tzn. už při samotném policejním zásahu na místě násilí. Pokud se tedy násilná osoba vzpírá provedení institut vykázání a odmítá opustit prostor, ze kterého byla vykázána, je na místě, aby policista využil oprávnění, které mu k dispozici dává zákon o policii. Může se jednat o:

- zajištění osoby podle § 26 zákona č. 273/2008., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů
- použití donucovacích prostředků a zbraní podle § 51 téhož zákona

V druhé řadě pak může nastat situace, kdy je vykázání porušeno a až pak je tedy nutné použít nějaký postih. Nabízí se ustanovení buď podle přestupkového zákona a nebo podle trestního zákona. Je samozřejmé, že výše postihu bude korespondovat s mírou porušení pravidel chování. Z logiky věci pak vyplyne, že ustanovení trestního zákona bude použito v závažnějších případech. Zde by se jednalo o „maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání“. Přínosem v této věci bylo zvýšení trestní sazby pro tento trestný čin, neboť vyšší sazba umožní uvalit na tuto osobu vazbu. K vazbě lze totiž přistoupit pouze tehdy, jedná-li se o trestný čin úmyslný, na který je stanoven trest odnětí svobody, jehož horní hranice je vyšší než dva roky: *Vzít do vazby nelze obviněného, který je stíhán pro úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje dvě léta*⁸². Sice tato podmínka nemusí být dodržována, pokud dochází k opakované trestné činnosti, na druhé straně je třeba si

⁸² JELÍNEK, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, *Trestní zákon a trestní řád: Poznámkové vydání s judikaturou*, 2. vydání, Praha: Linde, 2001, 897 s., ISBN 80-7201-304-1, str. 392

uvědomit, že v případech domácího násilí je často potřeba vzít vykázanou osobu do vazby okamžitě.

Musíme ale vzít v úvahu, že porušit vykázání může i ohrožená osoba, tj. je třeba rozhodnout, jakým způsobem posoudit toto jednání. Vznikne tak otázka, zda se jedná o maření vykázání. Na jednu stranu je třeba vzít v potaz, že se zřejmě o trestný čin nejedná, neboť ohrožená osoba je v rámci daného problému tou slabší stranou ve sporu a násilná osoba má většinou fyzickou a psychickou převahu. Na straně druhé však může opravdu docházet k tomu, že ohrožená osoba (oběť) vykázání maří, aniž by k tomu byla násilnou osobu nucena. Jelikož však společenská nebezpečnost tohoto jednání nebude velká, nebude zde nutné používat trestně právní řízení v této věci a postačí využití zákona o přestupcích (§47).

8 Příklady z praxe - kazuistika

Příklad 1

Jihočeští policisté dne 22.7.2010 byly nuceni řešit dva případy vykázaní osoby z místa společného bydliště, které nesly znaky domácího násilí. Jednalo se o město Písek v Jihočeském kraji. V prvním případě byl podezřelý 44letý muž vykázan z bytu v Písku. V tomto případě se jednalo zejména o opakované předcházející útoky vůči své partnerce. Jelikož zde hrozilo nebezpečí, že by mohl muž způsobit újmu na zdraví a stále hrozilo nebezpečí útoku na zdraví či svobodu, policisté zde postupovali dle pravomocí zákona ČNR č. 361/2003 Sb., o Policii ČR, neboť hrozilo nebezpečí, že muž se dopustí nebezpečného útoku na zdraví nebo svobodě. O celém případě byl dále vyrozuměn Okresní soud Písku, Odbor sociální péče Písek a Intervenční centrum v Českých Budějovicích. Muž se nesmí po dobu 10ti dnů vrátit domů. Dle platných předpisů budou policisté po tuto dobu kontrolovat, zda toto nařízení neporuší.

Toho dne se druhý případ se stal na Kaplicku, kde podezřelý 45letý muž vyhrožoval fyzickou likvidací své sestře a rodičům. Policisté postupovali totožně jako v prvním případě. Oba podezřelí muži byli nakonec převezeni na Protialkoholní záchytnou stanici, neboť jednali pod vlivem alkoholu⁸³.

Příklad 2

Od 19.11. do 23.11.2009 bylo na Bruntálsku policisty dokonce ve třech případech využito institutu vykázaní. Dva násilníci byli vykázaní v okrese Rýmařov a jeden na Vrbensku. Opět hrál hlavní roli v těchto třech případech alkohol a jednalo se o muže, ve dvou případech byli agresori synové a v jednom případě otec. V prvním případě byl vykázan mladík, kterému bylo pouze 18 let. Již však od listopadu 2008 do 20.11.2009 opakovaně vulgárně urážel svoji matku, ponižoval ji a vyhrožoval ji dokonce fyzickou likvidací (střelbou ze sportovní vzduchové pistole). Také po matce

⁸³ Policie ČR, KŘP Jihočeského kraje: *Zpravodajství* [online] 2010 [cit. 23. prosince 2010], dostupné z WW: <http://www.policie.cz/clanek/domaci-nasili-719195.aspx>

požadoval peníze na alkohol a drogy. Vlivem alkoholu se jeho agresivita stupňovala a dne 21.11.2009 byl tedy policisty vykázán na 10 dní ze společného obydlí.

Opět na Rýmařovsku zasahovali policisté několik hodin po zmíněném případě výše. Jednalo se o byt, kde 54letý muž napadal svoji o rok mladší manželku. Na základě šetření na místě bylo zjištěno, že k útokům ze strany manžela docházelo již od června roku 2009. Agrese byla provázena ve formě vulgárních urážek, ponižování a vyhrožování fyzickou likvidací, stejně jako v případě zmíněném výše. Muž ženu dokonce urážel i ve společném zaměstnání, kde ji dělal i naschvály a mařil její snahu vydělávat peníze na chod společné domácnosti. Obviňoval svoji ženu z nevěry a naprosto nesmyslně žárlil na jiné muže. I proto ji nutil spát ve společné ložnici, ze které se nesměla v noci vzdálit. Agresivita tohoto muže se opět stupňovala s mírou alkoholu v krvi. Muž byl vykázán ze společného obydlí. Tento případ i případ zmíněný výše, též z Rýmařovska, řešili policisté jako podezření z trestného činu násilí.

Na Vrbensku byl zaznamenán třetí případ vykázání ze společného obydlí na deset dní. 33letý muž byl vykázán již podruhé během jednoho měsíce. Neustále agresivně vyhrožoval a nadával své matce. Svoji roli zde sehrál opět alkohol a v silně podnapilém stavu musel být policisty odvezen na záchytku⁸⁴.

Příklad 3

Mostečtí policisté vykázali 1.10.2010 z bytu dalšího násilníka. Jednalo se o 40letého muže z Litvínovska, který už dle dosavadního šetření měl před dvěma lety fyzicky napadat svoji družku, ohrožoval ji i legálně drženou pistolí, kterou ji přikládal ke spánku. Navíc ještě oběti vulgárně nadával a vyhrožoval jí. Žena však tenkrát měla strach a věc neohlásila. Nedávno se podobná situace opakovala a incident skončil úderem do tváře a nikdo se o něm nedozvěděl. Nyní při jízdě osobním vozidlem muž své družce znovu vyhrožoval. Po incidentu se žena se odhodlala podat oznámení na policii. Agresorovi již také bylo sděleno podezření ze spáchání trestných činů. Za skutky spáchané v roce 2008, před novelizací trestního zákoníku, ho policisté viní z trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci. Letošními činy mu

⁸⁴Policie ČR, KŘP Moravskoslezského kraje: *Zpravodajství* [online] 2010 [cit. 23. prosince 2010], dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/behem-ctyr-dnu-ctyri-vykazani.aspx>

přibyl přečin nebezpečné vyhrožování. Důvodem mužova jednání údajně měly být obavy z ukončení společného vztahu⁸⁵.

Příklad 4

23. června museli v Odrách zasahovat policisté u agresivního 47letého muže, který byl dosti opilý. Své manželce vyhrožoval zabitím a velmi vulgárně ji nadával, následně ji potom začal škrtit. Žena byla převážně slovním útokům od manžela vystavena již od září minulého roku a toto bylo téměř denní záležitostí. Od ledna letošního roku se pak množily i fyzické útoky na manželku a intenzita těchto útoků se začala stupňovat. Bohužel jednání manžela byly často přítomny i nezletilé děti. Po zjištění všech dostupných informací o povaze útoků a jejich frekvenci rozhodli policisté o vykázání tohoto násilníka ze společného obydlí. Muž byl velmi opilý, odmítal se podrobit dechové zkoušce a odběru krve kvůli zjištění hladiny alkoholu v krvi. Putoval tak na záchytnou stanici. Jelikož byl muž vykázán ze společného obydlí, i po propuštění ze záchytné stanice nesmí deset dní vstupovat do společného obydlí a jeho okolí, stejně tak nesmí kontaktovat svoji ženu⁸⁶.

⁸⁵ Policie ČR, KŘP Ústeckého kraje: *Zpravodajství* [online] 2010 [cit. 23. prosince 2010], dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/nejakou-dobu-krast-nebude-631130.aspx>

⁸⁶ Policie ČR, KŘP Moravskoslezského kraje: *Zpravodajství* [online] 2010 [cit. 23. prosince 2010], dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/opily-muz-napadl-manzelku-361561.aspx>

Závěr

Bakalářskou práci jsem rozdělil na několik kapitol. V první části jsem se zabýval základními pojmy, které je třeba nezbytně vysvětlit, abychom mohli na těchto dále stavět a chápat je v celém kontextu daného problému. Začal jsem domácím násilím, neboť právě domácí násilí je jednou ze základních příčin následného vykázání. Pokusil jsem se definovat domácí násilí a charakterizovat ho. Popsal jsem i druhy domácího násilí a rizikové faktory domácího násilí, stejně tak jako možné následky domácího násilí, které mohou být bohužel často i fatální. Následně jsem definoval základní pojmy, které se vyskytují ve kontextu institutu vykázání, tj. násilná osoba, ohrožená osoby, společné obydlí a vykázání. Na konec první kapitoly jsem provedl pro přehlednost shrnutí.

Následující kapitola se pak zabývala přístupem jednotlivých právních pramenů k problematice vykázání, tj. analyzoval jsem postavení institutu vykázání jak v policejním zákoně, tak v trestním zákoně a občanském soudním řádu. V kapitole čtvrté jsem se již přímo pracoval s teorií institutu vykázání, tedy jeho smyslem a zásadami, zastavil jsem se i u lhůty pro vykázání. Další kapitola se pak popisovala činnost policie při vykázání, od okamžiku, kdy operační středisko přijme hlášení o páchání domácího násilí přes vstup do společného obydlí, posuzování situace dle metodiky SARA DN a vyhodnocení situace až k samotné aplikaci vykázání a následné kontrole dodržování vykázání. Jelikož při vykázání dochází k zásahu do osobní svobody násilné osoby, neboť je nucena opustit společné obydlí, pojednal jsem v kapitole šesté o možnostech povolení omezení osobní svobody. Jelikož se v praxi můžeme setkat s různými problematickými souvislostmi při aplikaci institutu vykázání, tyto souvislosti jsem se pokusil analyzovat v kapitole sedmé. Přidal jsem i ryze praktické problémy a nebo situaci, kdy násilná osoba nerespektuje vykázání. V poslední kapitole jsem představil několik případů z praxe, kdy došlo k vykázání. Právě na těchto příkladech si můžeme alespoň částečně ilustrovat, jaké mohou být konkrétní situace na místě, kde vzniká určitý incident, jež policie dále řeší po příjezdu na místo.

Institut vykázání je z mého pohledu velmi dobrý nástroj a já osobně jsem uvítal jeho vklad od českého právního řádu, neboť tím se Česká republika zařadila mezi státy, které se jasně postavily k řešení problému domácího násilí a které se snaží proti němu

bojovat. Je to podstatná a potřebná věc, neboť se jedná o problém, který je „pod pokličkou“, není vidět ostatními občany a okolím, není to všeobecně známý a medializovaný problém, který by pálil většinovou společnost a po jehož řešení by byla všeobecná poptávka. Naopak, je to problém jednotlivců, který je však velmi závažný. Právě nový zákon o Policii ČR pomohl zlepšit a zpřehlednit faktické úkony a navíc poskytl ohrožené osobě vyšší stupeň ochrany bez použití trestního práva. Právě rostoucí počet vykázaných nás může na jednu stranu uspokojit, neboť nástroj v praxi funguje a využívá se, resp. chrání ohrožené osoby. Na straně druhé toto konstatování však podtrhuje fakt, že domácí násilí zde stále existuje. Dle mého názoru je důležité to, aby každá potenciální oběť věděla o možnosti vykázaní násilníka ze společného obydlí a aby se nebála případné domácí násilí nahlásit policii. Právě to může ohrožené osobě pomoci začít svůj problém řešit, mluvit o něm, zapojit policii a ostatní instituce atd. Jen tak se svého problému může zbavit. Samotné vykázaní to však nezmůže, může poskytnout jen prostor a čas. Dle mého názoru by stálo za úvahu zvážit, zda by nebylo možné provázat aplikaci vykazování s činností psychiatrických či protialkoholních léčeben. Dle praktických zkušeností totiž k domácímu násilí a následnému vykazování dochází hlavně v domácnostech alkoholiků, neurotiků či násilníků, kteří mohou, pokud svůj problém neřeší, popř. neléčí, svůj čin kdykoliv v budoucnu zopakovat. Jelikož cílem bakalářské práce byla analýza problematiky institutu vykázaní ze společné domácnosti v celém svém širokém kontextu, domnívám se, že jsem cíl práce naplnil.

Přílohy

Příloha č. 1 k metodické příručce č. 1/2010 ředitele ŘSPP k realizace ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázaní

Č. j.

.....

Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Dne v hodin bylo přijato oznámení o incidentu se znaky domácího násilí (dále jen „incident“). Incident šetřili příslušníci Policie České republiky v místě (adresa incidentu):

.....

.....

Násilná osoba:

Jméno a příjmení:

.....

Datum narození:

.....

Telefon:

.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

.....

Ohrožená osoba:

Jméno a příjmení:

.....

Datum narození:

.....

Telefon:

.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

.....

Oznamovatel (když osoba jiná než ohrožená):

Jméno a příjmení:

.....

Datum narození:

.....

Telefon:

.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p.,

místo):.....

Nezúčastněná osoba:

Jméno a příjmení:

.....

Datum narození:

.....

Telefon:

Trvalý pobyt (ulice, č. p.,

místo):.....

Pokud byla na místě přítomna, pokud ne tak důvod:

.....
.....
.....
.....

Svědci incidentu (jméno, příjmení, datum narození, bydliště, telefon):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Násilná osoba obývá společné obydlí s ohroženou osobou: **ANO - NE^{*)}**

Forma páchaného násilí: **fyzické - psychické^{*)}**

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí:

.....

U těchto osob vypsát jméno, příjmení, datum narození

.....
.....

Přítomnost nezletilých osob při útoku: **ANO - NE^{*)}**

Byly splněny podmínky pro vykazání násilné osoby? **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak **Odůvodnění vykazání:**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zpracoval:

(hodnostní označení, jméno, příjmení)

^{*)} Nehodící se škrtně.

Příloha č. 2 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázaní

sara dn
pomůcka pro policisty

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) **OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptejte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PČR, na úrazy apod.*
- 2) **ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptejte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůžek.*
- 3) **JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLE** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácím násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptejte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) **NEVĚŘEJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptejte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUCÍHO DN

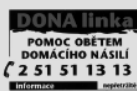
V případě, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvukový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahu. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohroženou osobu.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PČR
- po 1. 1. 2007 zvažte „vykázaní“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporučte azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- poučte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte OSPOD o dětech v rodině
- předejte ohrožené osobě kontakt na DONA linku

Tento dokument vydává Bílý kruh bezpečí, o.s. v rámci projektu „Regionální podpora informovanosti o nenásilné pomoci obětem domácího násilí“, projekt spolufinancuje Evropská unie a státní rozpočet České republiky.

sara dn

3x5 otázek
na rizikové faktory

ODDÍL 1

NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBĚ

- 1) **Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) **Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) **Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů
- 4) **Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmínečného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) **Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ

- 1) **Dopouští se obecné kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) **Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) **Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) **Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech
- 5) **Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) **Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpojit, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) **Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobranu chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) **Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?**
– riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná své práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou
- 4) **Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností
- 5) **Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

www.donalinka.cz – www.bkb.cz – www.domacinasili.cz

Copyright © 2005 P. R. Kropp, S. D. Hart & H. Belfrage – Copyright © 2006 Bílý kruh bezpečí, o.s.
Kopírování, reprodukce a opětovný přenos jakýmkoli způsobem jsou zakázány mezinárodním právem.

Příloha č. 3 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázaní

Č. j.

.....
Počet listů: 2

Výtisk č.:

Potvrzení o vykázaní

Příslušník Policie České republiky (dále jen „policista“)
..... dne v hod. využil svého
oprávnění podle § 44 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen
„zákon o Policii České republiky“) a

vykázal

pana(i)

Jméno a příjmení:

.....

Datum narození:

.....

Státní příslušnost:Telefon:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

.....

ze společného obydlí:

které obývá s ohroženou osobou - osobami (uvést jméno a příjmení, datum narození, trvalý pobyt):

.....
.....
.....
.....
.....

jakož i z jeho bezprostředního okolí:

na dobu 10 dnů. Vykázaná osoba se po dobu 10 dnů musí zdržet vstupu do prostoru vymezeného policistou a zdržet se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou.

Vykázání **bylo - nebylo**^{*)} provedeno za přítomnosti nezúčastněné osoby.

Když nebylo tak z důvodu:

..... Zpracoval:

(otisk kulatého razítka bez státního znaku)

(hodnostní označení, jméno, příjmení, podpis)

Poznámky (námitky vykázané osoby proti vykázání):

Na základě ustanovení § 45 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, byla vykázaná osoba **vyzvána k vydání všech klíčů** od společného obydlí, z něhož byla vykázána. Na základě této výzvy vykázaná osoba klíče **vydala - nevydala** *).

Když vydala, tak specifikace klíčů – typ, barva, popis, markanty:

Když nevydala, tak důvody nevydání:

Neuposlechnutím výzvy k vydání klíčů se vykázaná osoba může dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Vydání klíčů: dne..... v hod.

Klíče vydal(a)

(jméno, příjmení, podpis)

Klíče převzal(a)

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Vrácení – předání*) klíčů: dne v hod.

Klíče vrátil(a)

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Klíče převzal(a)

(jméno, příjmení, podpis)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1: Spis

Výtisk č. 2: Vykázaná osoba: **převzala - nepřevzala - odmítla**

podepsat*)

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu:

.....

(převzala, datum, čas, podpis)

Výtisk č. 3: Ohrožená osoba: **převzala - nepřevzala - odmítla
podepsat^{*)}**

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu:

.....

(převzala, datum, čas, podpis)

^{*)} Nehodící se škrtněte.

POUČENÍ VYKÁZANÉ OSOBY
dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jakožto vykázanou osobu Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom,

že:

- **jste byl(a) v souladu s § 44 odst. 1 cit. zákona vykázán(a) ze společného obydlí obývaného s ohroženou osobou, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí stanoveného v potvrzení o vykázání. Vykázání je účinné od okamžiku, kdy vám bylo sděleno. Vykázán(a) můžete být i ve vaší nepřítomnosti;**
- vykázání bylo provedeno bez ohledu na stanovisko ohrožené osoby.
- vykázání bude trvat po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení, přičemž tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby;
- v případě podání návrhu na předběžné opatření podle § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), v průběhu vykázání, doba vykázání se prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

Jste povinen/povinna (dle § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,
- zdržet se vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázání,
- zdržet se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které držíte.

Máte právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až d) cit. zákona):

- vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící vaší osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užíváte, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady;
- vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci sloužící vaší osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo můžete uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě na adrese uvedené v potvrzení o vykázání.
- ověřit si provedení vykázání na čísle tísňového volání 158.
- vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie, přičemž úřední záznam o vykázání bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí.

Dále Vás poučuji o tom, že:

Podle ust. § 44 odst. 5 můžete podat proti vykázání příslušnému krajskému ředitelství námítky, a to ústně na místě nebo písemně na adresu uvedenou v potvrzení o vykázání do 3

dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání. Vaše námítky budou bez zbytečného odkladu přezkoumány a o výsledku budete vyrozuměni.

Neuposlechnutím shora uvedených povinností se můžete dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů; pokud se dopustíte závažného nebo opakovaného jednání, abyste zmařil(a) vykázání, můžete se dopustit trestného činu podle § 337 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Po uplynutí lhůty 10 dnů si na policejní služebně (adresa a telefonický kontakt uvedeny výše) můžete vyzvednout klíče, které jste policistovi předal(a) dle § 45 odst. 1 písm. d). Klíče vám budou vydány za předpokladu, že nebyl podán návrh na vydání předběžného opatření podle § 76b občanského soudního řádu.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....

Jméno, příjmení a podpis **vykázané osoby**

Poučení provedl(a) :

Hodnostní označení, jméno, příjmení a podpis policisty

POUČENÍ OHROŽENÉ OSOBY

dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jako osobu ohroženou Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom, že:

- došlo k vykázání osoby uvedené v potvrzení o vykázání z obydli, které obýval(a) společně s vámi, jakož i z jeho bezprostředního okolí vymezeného v potvrzení o vykázání;
- toto vykázání je účinné od okamžiku, kdy bylo provedeno, přičemž k vykázání není nutný Váš souhlas.

Vykázaná osoba je povinna (dle ust. § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,

- zdržet se po dobu vykázání vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázání,
- zdržet se po dobu vykázání styku a navazování kontaktu s vámi,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí ve svém držení,
V případě **porušení podmínek vykázání** ze strany vykázané osoby neprodleně informujte **Policii České republiky** prostřednictvím tísňové linky 158.

Vykázaná osoba má právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až b) a § 44 odst. 5 cit. zákona):

- vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící její osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užívá, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady;
- vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci sloužící osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo může uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě, přičemž o termínu, kdy k převzetí věcí osobou vykázanou dojde, budete předem informován(a);
- podat proti vykázání námítky, které budou přezkoumány příslušným krajským ředitelstvím Policie České republiky.

Vaším právem je:

- podle ust. § 45 odst. 2 písm. d) cit. zákona si můžete u příslušného útvaru policie vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání, přičemž úřední záznam o vykázání bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí
- ve smyslu § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat u příslušného okresního soudu návrh na vydání předběžného opatření spočívajícího v prodloužení vykázání. Podáním návrhu v průběhu vykázání provedeného policistou se zákonná 10denní lhůta prodlužuje až do pravomocného rozhodnutí soudu o vašem návrhu. Předběžné opatření soudu trvá 1 měsíc ode dne následujícího po dni, v němž uplynula zákonná 10 denní lhůta, a bude-li před ukončením této doby zahájeno řízení ve věci samé, může předseda senátu na váš návrh rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření, a to až na dobu 1 roku. V této souvislosti vás žádáme, abyste informoval(a) Policii České republiky o tom, že jste v průběhu policejního vykázání podal(a) u soudu návrh na vydání předběžného opatření, popř. o výsledku rozhodnutí soudu.

Dále vás poučuji o tom, že:

- o vykázání bude informováno intervenční centrum poskytující psychologické, sociální a právní služby. Toto intervenční centrum vás bude do 48 hodin od doručení podnětu od Policie České republiky kontaktovat s nabídkou služeb. V případě potřeby se můžete obrátit i na jiné instituce, které poskytují psychologické, sociální a další služby v oblasti pomoci obětem domácího násilí. Za tímto účelem vám jsou předány kontakty na instituce v místě bydliště a kontakty na linky s nepřetržitým provozem.
- případným uvedením nepravdivých skutečností se můžete dopustit trestného činu poškozování cizích práv podle § 181, pomluvy podle § 184 a křivého obvinění podle § 345 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, případně přestupku proti občanskému soužití dle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- v době trvání vykázání bude provedena kontrola jeho dodržování ze strany vykázané osoby. V této souvislosti vás žádáme o poskytnutí součinnosti policistům provádějícím tuto kontrolu.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....
Jméno, příjmení a podpis **ohrožené osoby**

Poučení provedl(a):
Hodnostní označení, jméno, příjmení a podpis policisty

Příloha č. 4 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázaní

INSTITUCE POSKYTUJÍCÍ POMOC OBĚTEM DOMÁCIHO NÁSILÍ

DONA linka, pomoc obětem domácího násilí, informace 251 511 313	nonstop	tel.
Bílý kruh bezpečí, pomoc obětem trestných činů 317 110	nonstop	tel. 257
Linka důvěry RIAPS 580 697	nonstop	tel. 222
Centrum krizové intervence 016 666	nonstop	tel. 284
ROSA, centrum pro týrané a osamělé ženy		tel. 241 432 466 602 246 102
Pro Fem o.p.s., telefonická právní poradna a právní zastupování pro osoby ohrožené domácím násilím		tel. 224 910 744
ACORUS	nonstop	tel. 283 892 772
SPONDEA Brno	nonstop	tel. 541 235 511 739 078 078
Linky důvěry v místě		
Krizová centra v místě		
Intervenční centrum v místě		
Azylové domy		kontakt poskytne příslušný sociální odbor dle místa bydliště a DONA linka
Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v místě		
Orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) v místě		
Policie ČR	nonstop	tel. 158
Městská/obecní policie, oddělení přestupků městského/obecního úřadu apod.		

Zdravotnická záchranná služba

nonstop tel. 155

Tísňové volání

nonstop tel. 112

Zdravotnická zařízení

Příloha č. 5 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázaní

Č. j.

Úřední záznam

o provedení kontroly dodržování povinností vyplývajících z vykázaní

Dne v hod. provedla hlídka

ve složení:.....

podle § 47 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,

kontrolu dodržování povinností vyplývajících z vykázaní

vydaného dne pod číslem jednacím

Další významné skutečnosti a poznámky k průběhu kontroly:.....

.....

.....

Výsledek kontroly:

Přítomnost vykázané osoby ve společném obydlí: **ANO - NE^{*)}**

Přítomnost ohrožené osoby ve společném obydlí: **ANO - NE^{*)}**

Přítomnost dětí ve společném obydlí: **ANO - NE^{*)}**

Zjištěno porušení zákazu styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou

ANO - NE^{*)}

Pokud ANO,

jaké:.....

.....

.....

Přijatá opatření v případě zjištění nedodržování vykázaní nebo zákazu styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou ze strany osoby vykázané:

.....

.....

Záznam vyhotovil:

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OeČ, podpis)

^{*)} Nehodící se škrtně

Příloha č. 6 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázaní

Otázky SARA DN:

U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.

Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby: ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}

(např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů)

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení: ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}

(např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace apod.)

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí: ANO- NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}

(vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)

Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO***)

(jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO***)

(měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy: **ANO – NE -**

NEZJIŠTĚNO*) (např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech)

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO***)

(např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobrané chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}** (riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání): **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)

Byly splněny podmínky pro vykázaní násilné osoby? **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak **Odůvodnění vykázaní:**

Zpracoval:

(hodnostní označení, jméno, příjmení)

^{*)} Nehodící se škrtně.

Č. j.

Počet listů:

Výtisk č.:

Úřední záznam o vykázání

Dne v hod. využil příslušník Policie České republiky
..... svého oprávnění a podle § 44
zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a

vykázal

Jméno a příjmení:

.....

Datum narození:

.....

Státní příslušnost:

Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p.,

místo):.....

Adresa pro doručování (ulice, č. p., místo, PSČ):

.....

ze společného obydlí:

.....

které obývá s ohroženou osobou:

Jméno a příjmení:

.....

Datum narození:

Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p.,

místo):.....

jakož i z jeho bezprostředního

okolí.....

.....

na dobu 10 dnů.

Vztah násilné a ohrožené

osoby:.....

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí:

.....

Pokud zde tyto osoby žijí, tak vypsát jméno, příjmení, datum narození, trvalý pobyt (ulice, č.p., místo):

.....

.....

.....

Odůvodnění vykázání:

Zpracoval:

.....

podpis)

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ,

Rozdělovník:

Výtisk č. 1 - vykázaná osoba (pokud si záznam vyzvedne na útvaru policie – nedoručuje se)

Výtisk č. 2 - místně příslušné Intervenční centrum

Výtisk č. 3 - místně příslušný soud, který bude rozhodovat v případě
podání návrhu na předběžné opatření

Výtisk č. 4 - místně příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí
(pokud žije ve společném obydlí nezletilá osoba)

Výtisk č. 5 - spis

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet vykázání v Jihočeském kraji v prvním pololetí 2010

Tabulka č. 2: Počet vykázání v roce 2009 podle krajů

Tabulka č. 3: Počet vykázání v roce 2010 podle krajů

Seznam příloh

Příloha č. 1 k metodické příručce č. 1/2010 ředitele ŘSPP k realizace ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázání

Příloha č. 2 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázání

Příloha č. 3 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázání

Příloha č. 4 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázání

Příloha č. 5 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázání

Příloha č. 6 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázání

Příloha č. 7 k metodické příručce č. 1/2009 ředitele ŘS PP k realizaci ZP PP č. 166/2009 o provádění vykázání

Zdroje

Literatura

1. BERLIN, Isaiah, *Čtyři eseje o svobodě*, Přeložil Martin Pokorný. 1. vydání Praha: Prostor, s.r.o. 1999. 336 s. ISBN 80-7260-004-4.
2. BURIÁNEK, Jiří, a kol, *Domácí násilí na mužích a seniorech*.1. vydání, Praha: Triton, 2006, 108 s., ISBN 80-7254-914-6.
3. BUSKOTTE, Andrea, *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. 1. vydání, Brno: Computer Press, 2008, 176 s., ISBN 80-251-1786-3.
4. CONWAYOVÁ, Helen, *Domácí násilí*. Přeložila Jana Mandelíková. 1. vydání, Praha: Albatros nakladatelství, a.s., 2007, 160 s., ISBN 978-80-00-01550-7.
5. ČÍRTKOVÁ, Ludmila, *Kriminální psychologie*. 1. vydání, Praha, Eurounion, 1998, 255 s., ISBN 80-85858-70-3.
6. ČÍRTKOVÁ, Ludmila., VITOUŠOVÁ, Petra, *Pomoc obětem a svědkům trestných činů*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2007,191 s. ISBN 978-80-247-1899-6.
7. GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK Jiří, ZOUBEK, Vladimír, *Ústavní systém České republiky*. Prospektum, s.r.o. Praha 1994, 240 s. ISBN 80-85431-85-8.
8. HORZINKOVÁ, Eva, ČECHMÁNEK, Břetislav, *Zákon o Policii České republiky a související předpisy*, 1. vydání, Praha: Eurounion, 1999, 204 s., ISBN 80-85858-82-7.
9. JELÍNEK, Jiří, a kol., *Problémy trestního postihu mladistvých*. Sborník. 1. vydání, Olomouc: UP Olomouc, 2003, 85s., ISBN 80-244-0793-0.
10. JELÍNEK, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, *Trestní zákon a trestní řád: Poznámkové vydání s judikaturou*, 2. vydání, Praha: Linde, 2001, 897 s., ISBN 80-7201-304-1.
11. MACHÁČKOVÁ, Radka, *Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí – dva příspěvky k problematice domácího násilí v ČR*. 1. vydání, Praha: IKSP, 2001, 193 s. ISBN 80-86008-98-3
12. PAVLÍČEK, Václav, a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky. 2 díl. Práva a svobody. Komentář*. 2. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 1999, 871 s., ISBN 80-7201-000-X.

13. SPURNÝ, Joža, *Psychologie násilí*. 1. vydání, Praha: Eurounion s.r.o., 1996, 134 s. ISBN 80-85858-30-4.
14. VANGELI, Benedikt, *Zákon o policii České republiky*. 1. vydání, Praha: C.H. Beck 2009. 442 s. ISBN 978-80-7400-142-0
15. VARGOVÁ, Branislava., VAVROŇOVÁ, Marie.: *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci*. Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí. 1. vydání Praha: ROSA, 2006,
16. VOŇKOVÁ, Jiřina., HUŇKOVÁ, Markéta.: *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: Profem, o.p.s., 2004, 244 s., ISBN 80-239-2106-1,

Legislativa

1. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím
 2. Metodický pokyn ředitele Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování
 3. Příručka SARA DN
 4. Závazný pokyn policejního prezidenta ČR č. 179/2006
 5. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200/2008 o provádění vykázaní
-
1. Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4076-4116. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
 2. Česko. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 354-461. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2009&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=15>
 3. Československo. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In *Sbírka zákonů, Česká a Slovenská federativní republika*. 1990, částka 35, s. 810-826. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=7>
 4. Československo. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 občanský soudní řád. In *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 384-425. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&What=Rok>
 5. Česko. Zákon č. 379 ze dne 19. srpna 2005 o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2005, částka 133, s. 7093 – 7101. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2005&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=6>

Elektronické

1. Bílý kruh bezpečí - Domácí násilí: Základní informace [online] 2010 [cit. 11.září 2010], dostupné z WWW: <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/domaci-nasili/r69>
2. Bílý kruh bezpečí - Domácí násilí: Týrání osoby žijící ve společném obydlí [online] 2010 [cit. 11. října 2010] dostupné z WWW: <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/pravni-uprava/trestni-zakonik-tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli-199/r99>
3. DURDÍK, Tomáš, VITOUŠOVÁ, Petra, *Bílý kruh bezpečí: Zákon na ochranu před domácím násilím* [online] 2010 [cit. 28.srpna 2010], dostupné z WWW: http://www.bkb.cz/news.php?action=showNews&id_categoryNode=401
4. HOŇOVÁ, Alena: VIA IURIS - Bulentin pro právo ve veřejném zájmu, Policejní vykazání: od dobré teorie k dobré praxi [online] 2010 [cit. 30. října 2010]dostupné z WWW: <http://www.viaiuris.cz/index.php?p=msg&id=161>.
5. Právo a policie: Seznam zákonů [online] 2010 [cit. 13.9.2010], dostupné z WWW: <http://www.gotisek.estranky.cz/clanky/pravo-a-policie>
6. Policie ČR, KŘP Jihočeského kraje: *Zpravodajství* [online] 2010 [cit. 23. prosince 2010], dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/domaci-nasili-719195.aspx>
7. Policie ČR, KŘP Ústeckého kraje: *Zpravodajství* [online] 2010 [cit. 23.prosince 2010], dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/nejakou-dobu-krast-nebude-631130.aspx>
8. Policie ČR, KŘP Moravskoslezského kraje: *Zpravodajství* [online] 2010 [cit. 23. prosince 2010], dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/opily-muz-napadl-manzelku-361561.aspx>
9. Policie ČR, KŘP Moravskoslezského kraje: *Zpravodajství* [online] 2010 [cit. 23. prosince 2010], dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/behem-ctyrdnu-ctyri-vykazani.aspx>
10. Vláda ČR: Zpráva o stavu lidských práv v ČR [online] 2010 [cit. 10. září 2010] dostupné z WWW: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rfp/dokumenty/zpravy-lidska-prava-cr/ZPRAVA_LP_2007.pdf